

Iechyd Cyhoeddus Cymru Rheolau Sefydlog a Cadw a Dirprwyo Pwerau

Rhagair

Cyhoeddir y Rheolau Sefydlog Enghreifftiol hyn gan Weinidogion Cymru i Ymddiriedolaethau'r GIG gan ddefnyddio pwerau cyfarwyddo a ddarperir yn adran 19 (1) o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006. Rhaid i Ymddiriedolaethau Gwasanaeth Iechyd Gwladol ("Ymddiriedolaethau'r GIG") yng Nghymru gytuno ar Reolau Sefydlog ar gyfer rheoleiddio eu trafodion a'u busnes. Wrth gytuno ar Reolau Sefydlog, rhaid i Ymddiriedolaethau sicrhau eu bod yn cael eu gwneud yn unol â chyfarwyddiadau a allai gael eu cyhoeddi gan Weinidogion Cymru.

Fe'u cynlluniwyd i drosi'r gofynion statudol a nodir yn Rheoliadau Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Iechyd Gwladol Iechyd Cyhoeddus Cymru (Aelodaeth a Gweithdrefn) 2009 (2009/1385) fel y'u diwygiwyd yn arferion gweithredu o ddydd i ddydd, ac, ynghyd â mabwysiadu Atodlen o benderfyniadau sy'n gyfrifoldeb i Fwrdd y cyfarwyddwyr; Cynllun o benderfyniadau i swyddogion ac eraill; a Chyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog, maent yn darparu'r fframwaith rheoleiddio ar gyfer ymddygiad busnes yr Ymddiriedolaeth.

Mae'r dogfennau hyn yn sail ar gyfer datblygu fframwaith llywodraethu ac atebolrwydd yr Ymddiriedolaeth ac, ynghyd â mabwysiadu fframwaith Gwerthoedd a Safonau Ymddygiad yr Ymddiriedolaeth (sydd wedi'i gynnwys yn y Polisi Safonau Ymddygiad), mae wedi'i gynllunio i sicrhau y cyflawnir y safonau llywodraethu da a osodwyd ar GIG Cymru.

Rhaid i holl aelodau a swyddogion Bwrdd yr Ymddiriedolaeth fod yn ymwybodol o'r Rheolau Sefydlog hyn a, lle y bo'n briodol, dylent fod yn gyfarwydd â'u cynnwys manwl. Bydd Ysgrifennydd Bwrdd yr Ymddiriedolaeth yn gallu rhoi cyngor ac arweiniad pellach ar unrhyw agwedd ar y Rheolau Sefydlog neu'r trefniadau llywodraethu ehangach o fewn yr Ymddiriedolaeth.

Gellir cael rhagor o wybodaeth am lywodraethu yn y GIG yng Nghymru yn <https://pcqc.gig.cymru/rhaglenni-cymru-gyfan/e-lawlyfr-llywodraethu/>.

Cynnwys

☐	Rhagair	2
☐	ADRAN: A – CYFLWYNIAD	7
	<i>Fframwaith statudol</i>	7
☐	Fframwaith GIG	10
☐	Fframwaith Ymddiriedolaeth GIG	11
☐	Cymhwyso'r Rheolau Sefydlog	12
☐	Amrywio a diwygio'r Rheolau Sefydlog	12
☐	Rôl Ysgrifennydd y Bwrdd	13
☐	ADRAN: B – RHEOLAU SEFYDLOG	15
☐	1. Fframwaith Statudol yr Ymddiriedolaeth	15
☐	1.1 Aelodaeth o'r Ymddiriedolaeth	15
☐	<i>Cyfarwyddwyr Gweithredol</i>	16
☐	<i>Cyfarwyddwyr Anweithredol</i>	16
☐	<i>Defnydd o'r term 'Cyfarwyddwyr Anweithredol'</i>	17
☐	1.2 Cyd-Gyfarwyddwyr	17
☐	1.3 Deiliadaeth Aelodau'r Bwrdd	17
☐	1.4 Rôl yr Ymddiriedolaeth, ei Bwrdd a chyfrifoldebau aelodau unigol.....	18
☐	<i>Swydd</i>	18
☐	<i>Cyfrifoldebau</i>	18
☐	2. CADW A DIRPRWYO SWYDDOGAETHAU'R YMDDIRIEDOLAETH ...	19
☐	2.1 Camau gweithredu'r Cadeirydd ar faterion brys	20
☐	2.2 Dirprwyo swyddogaethau'r Bwrdd	20
☐	2.3 Dirprwyo i swyddogion	21
☐	3. PWYLLGORAU	21
☐	3.1 Pwyllgorau Ymddiriedolaethau GIG.....	21
☐	<i>Defnydd o'r term "Pwyllgor"</i>	21
☐	3.2 Is-bwyllgorau	21
☐	3.3 Pwyllgorau a sefydlwyd gan yr Ymddiriedolaeth	22
☐	☐ Ansawdd a Diogelwch;	22
☐	☐ Archwilio;	22
☐	☐ Llywodraethu Gwybodaeth;	22
☐	☐ Cronfeydd Elusennol [fel y bo'n briodol];	22
☐	☐ Taliadau a Thelerau Gwasanaeth; a	22
☐	☐ Gofynion y Ddeddf Iechyd Meddwl [fel y bo'n briodol].	22
☐	3.4 Pwyllgorau Eraill.....	23
☐	3.5	

	Cyfrinachedd.....	23
☐	3.6 Adrodd gweithgaredd i'r Bwrdd	23
☐	4. PARTNERIAETH CYDWASANAETHAU GIG CYMRU.....	23
☐	5. GRWPIAU CYNGHORI.....	24
☐	5.1 Grwpiau Cyngori a sefydlwyd gan yr Ymddiriedolaeth	24
☐	5.2 Cylch Gorchwyl a threfniadau gweithredu	24
☐	5.3 Cefnogaeth i Grwpiau Cyngori	25
☐	5.4	
	Cyfrinachedd.....	26
☐	5.6 Gweithgaredd adrodd.....	26
☐	5.7 Y Fforwm Partneriaeth Lleol (LPF).....	26
☐	Swydd.....	26
☐	5.8 Perthynas â'r Bwrdd ac eraill.....	27
☐	<i>Cyfeiriwch at Atodlen 4 am Gylch Gorchwyl a Threfniadau Gweithredu manwl ar gyfer Grwpiau Cyngori.....</i>	27
☐	6. GWEITHIO MEWN PARTNERIAETH.....	27
☐	6.1 Corff Llais y Dinesydd ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol, Cymru (a elwir yn Llais).....	28
☐	<i>Perthynas â'r Bwrdd.....</i>	29
☐	7. CYFARFODYDD	30
☐	7.1 Rhoi Dinasyddion yn Gyntaf	30
☐	7.2 Cynllun Blynyddol Busnes y Bwrdd	30
☐	<i>Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol (CCB).....</i>	31
☐	7.3 Galw Cyfarfodydd	31
☐	7.4 Paratoi ar gyfer Cyfarfodydd	31
☐	<i>Gosod yr agenda</i>	31
☐	<i>Hysbysu ac arfogi aelodau'r Bwrdd.....</i>	32
☐	<i>Hysbysu'r cyhoedd ac eraill.....</i>	32
☐	7.5 Cynnal Cyfarfodydd Bwrdd	33
☐	<i>Mynediad y cyhoedd, y wasg ac arsylwyr eraill.....</i>	33
☐	<i>Annerch y Bwrdd, ei Bwyllgorau a'i Grwpiau Cyngori</i>	34
☐	<i>Cadeirio Cyfarfodydd y Bwrdd.....</i>	34
☐	<i>Cworwm.....</i>	34
☐	<i>Delio â chynigion.....</i>	35
☐	<i>Pleidleisio.....</i>	36
☐	7.6 Cofnod y Trafodion.....	37
☐	7.7	
	Cyfrinachedd.....	37

☐	8.0 GWERTHOEDD A SAFONAU YMDDYGIAD.....	38
☐	8.0.1 Rhaid i'r Bwrdd fabwysiadu cyfres o werthoedd a safonau ymddygiad ar gyfer yr Ymddiriedolaeth sy'n bodloni gofynion fframwaith Gwerthoedd a Safonau Ymddygiad GIG Cymru. Bydd y gwerthoedd a'r safonau ymddygiad hyn yn berthnasol i bawb sy'n cynnal busnes gan neu ar ran yr Ymddiriedolaeth, gan gynnwys aelodau'r Bwrdd, swyddogion yr Ymddiriedolaeth ac eraill, fel y bo'n briodol. Bydd y Fframwaith a fabwysiadwyd gan y Bwrdd, y Polisi Safonau Ymddygiad a'r weithdrefn ar gyfer Datganiadau o Fuddiant, Rhoddion, Lletygarwch, Honoraria a Nawdd yn rhan o'r Rheolau Sefydlog hyn.	38
☐	8.1 Datgan a chofnodi buddiannau aelodau'r Bwrdd	38
☐	8.2 Delio â buddiannau Aelodau yn ystod cyfarfodydd y Bwrdd	39
☐	8.3 Delio â buddiannau swyddogion	41
☐	8.4 Adolygu sut yr ymdrinnir â Buddiannau.....	41
☐	8.5 Delio â chynigion o roddion, lletygarwch a nawdd	41
☐	8.6	
	Nawdd	42
☐	8.7 Cofrestr Rhoddion, Lletygarwch a Nawdd	43
☐	9. LLOFNODI A SELIO DOGFENNAU	44
☐	9.1 Cofrestr Selio	44
☐	9.2 Llofnod y Dogfennau	44
☐	9.3 Gwarchodaeth o'r Sêl.....	44
☐	10. CAEL SICRWYDD YNGHYLCH CYNNAL BUSNES YR YMDDIRIEDOLAETH	44
☐	10.1 Rôl Archwilio Mewnol wrth ddarparu sicrwydd mewnol annibynnol	45
☐	10.2 Adolygu perfformiad y Bwrdd, ei Bwyllgorau a'i Grwpiau Cyngori	46
☐	10.3 Sicrwydd Allanol.....	46
☐	11. DANGOS ATEBOLRWYDD	47
☐	12. ADOLYGIAD O'R RHEOLAU SEFYDLOG	47
☐	Atodlen 1.....	48
☐	CYNLLUN ENGHREIFFTIOL O GADW A DIRPRWYO PWERAU	49
☐	Cyflwyniad	49
☐	PENDERFYNU BETH I'W GADW A BETH I'W DDIRPRWYO:.....	50
☐	EGWYDDORION ARWEINIOL	50
☐	TREFNIADAU TRAFOD AR GYFER CADW A DIRPRWYO PWERAU: PWY	

SY’N GWNEUD BETH.....	51
☐ Y Bwrdd.....	51
☐ Y Prif Weithredwr.....	51
☐ Ysgrifennydd y Bwrdd.....	51
☐ Unigolion y dirprwywyd pwerau iddynt.....	52
☐ CWMPAS Y TREFNIADAU HYN AR GYFER CADW A DIRPRWYO PWERAU	52
☐ RHESTR O FATERION A GADWYD YN ÔL I'R BWRDD3F.....	53
☐ DIRPRWYO PWERAU I BWYLLGORAU AC ERAILL4F	61
☐ CYNLLUN DIRPRWYO I GYFARWYDDWYR GWEITHREDOL, CYFARWYDDWYR A SWYDDOGION ERAILL	62
☐ Atodlen 2.....	63
☐ CANLLAWIAU, CYFARWYDDIADAU A DOGFENNAU ALLWEDDOL, CYSYLLTIEDIG ERAILL	63
☐ Fframwaith ymddiriedolaeth	63
☐ Fframwaith GIG Cymru	63
☐ Atodlen 2.1	64
☐ CYFARWYDDIADAU ARIANNOL SEFYDLOG ENGHREIFFTIOL AR GYFER YMDDIRIEDOLAETHAU'R GIG.....	64
☐ Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog Ymddiriedolaethau'r GIG Mae'r Atodlen hon yn rhan o Reolau Sefydlog Ymddiriedolaeth y GIG, a bydd yn effeithiol fel pe bae yn rhan ohonynt Atodlen 3 TREFNIADAU PWYLLGORAU'R BWRDD	65
☐ ATODLEN 4.....	66
☐ GRWPIAU CYNGHORI	66
☐ Cylch Gorchwyl a Threfniadau Gweithredu	66
☐ Atodlen 4 – Atodiad 1	67
☐ Fforwm Partneriaeth Lleol	67
☐ Cylch Gorchwyl.....	67

ADRAN: A – CYFLWYNIAD**Fframwaith statudol**

- i) Mae Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Iechyd Gwladol Iechyd Cyhoeddus Cymru ("yr Ymddiriedolaeth") yn gorff statudol a ddaeth i fodolaeth ar 1 Awst 2009 o dan **Orchymyn Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Iechyd Gwladol Iechyd Cyhoeddus Cymru (Sefydlu) 2009 (S.I. 2009/2058)** "y Gorchymyn Sefydlu".
- ii) Prif le busnes yr Ymddiriedolaeth yw – Rhif 2 Cwr y Ddinas, Stryd Tyndall, Caerdydd CF10 4BZ.
- iii) Cynhelir pob busnes yn enw Iechyd Cyhoeddus Cymru neu Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru, a bydd yr holl gronfeydd a dderbynnir mewn ymddiriedolaeth yn cael eu dal yn enw'r Ymddiriedolaeth fel Ymddiriedolwr corfforaethol.
- iv) Mae Ymddiriedolaethau'r GIG yn gyrff corfforaethol a rhaid i'w swyddogaethau gael eu cyflawni yn unol â'u pwerau a'u dyletswyddau statudol. Mae eu pwerau a'u dyletswyddau statudol wedi'u cynnwys yn bennaf yn **Neddf GIG (Cymru) 2006**, sef y brif ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â'r GIG yng Nghymru. Er bod **Deddf y GIG 2006** yn cymhwyso deddfwriaeth gyfatebol i GIG Lloegr, mae hefyd yn cynnwys rhywfaint o ddeddfwriaeth sy'n berthnasol i Gymru a Lloegr. Mae Deddf GIG (Cymru) 2006 a Deddf y GIG 2006 yn gyfuniad o Ddeddf y GIG 1977 a deddfwriaeth iechyd arall sydd bellach wedi'u diddymu. Mae Deddf GIG (Cymru) 2006 yn cynnwys pwerau amrywiol i Weinidogion Cymru lunio is-ddeddfwriaeth ac mae'n manylu ar sut y caiff Ymddiriedolaethau'r GIG eu llywodraethu a'u swyddogaethau.

- v) O dan y pwerau a nodir ym mharagraff 4 o Atodlen 3 i Ddeddf GIG (Cymru) 2006, gwnaeth Gweinidogion Cymru lunio **Rheoliadau Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Iechyd Gwladol Iechyd Cyhoeddus Cymru (Aelodaeth a Gweithdrefn) 2009 (S.I. 2009/1385)**, fel y'i diwygiwyd ("y Rheoliadau Aelodaeth") sy'n nodi'r aelodaeth a'r trefniadau gweithdrefnol ar gyfer yr Ymddiriedolaeth.
- vi) Mae adrannau 18 a 19 Deddf y GIG (Cymru) 2006 ac Atodlen 3 iddi yn rhoi'r hawl i Weinidogion Cymru rhoi swyddogaethau i Ymddiriedolaethau GIG ac i roi cyfarwyddiadau ynghylch sut y maent yn arfer y swyddogaethau hynny. Rhaid i Ymddiriedolaethau GIG weithredu yn unol â'r cyfarwyddiadau hynny. Mae prif swyddogaethau statudol Ymddiriedolaeth y GIG wedi'u nodi yn ei Gorchymyn Sefydlu ond gellir cynnwys swyddogaethau ychwanegol hefyd mewn deddfwriaeth arall, megis Deddf GIG (Cymru) 2006.
- vii) Mae **Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru) 2020 (2020 asc 1)** (Deddf 2020) yn gwneud darpariaeth ar gyfer:
- Sicrhau bod cyrff a gweinidogion y GIG yn ystyried sut y bydd eu penderfyniadau yn sicrhau gwelliant yn ansawdd gwasanaethau iechyd (y Ddyletswydd Ansawdd);
 - Sicrhau bod cyrff y GIG a gwasanaethau gofal sylfaenol yn agored ac yn onest gyda chleifion, pan allai rhywbeth fod wedi mynd o'i le yn eu gofal (y Ddyletswydd Gonestrwydd);
 - Creu Corff Llais y Dinesydd newydd ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol, Cymru (a elwir yn Llais) i gynrychioli barn ac eirioli ar ran pobl ar draws iechyd a gofal cymdeithasol mewn perthynas â chwynion am wasanaethau; a
 - Phenodi is-gadeiryddion statudol ar gyfer Ymddiriedolaethau'r GIG.

Mae'r ddeddf wedi'i chychwyn ar wahanol gamau gyda'r ddarpariaeth derfynol, sy'n ymwneud â pharatoi a chyhoeddi cod ymarfer ynghylch mynediad at eiddo, yn dod i rym ym mis Mehefin 2023.

Bydd angen i Ymddiriedolaethau'r GIG sicrhau eu bod yn cydymffurfio â darpariaethau Deddf 2020 a gofynion y canllawiau statudol.

Mae canllawiau statudol Dyletswydd Ansawdd 2023 i'w gweld ar [Y ddyletswydd ansawdd mewn gofal iechyd | LLYW.CYMRU](#)

Mae canllawiau statudol Dyletswydd Gonestrwydd y GIG 2023 ar gael yn [Canllawiau statudol y Ddyletswydd Gonestrwydd 2023 | LLYW.CYMRU](#)

- viii) Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 hefyd yn gosod dyletswyddau ar Fyrddau Iechyd Lleol a rhai Ymddiriedolaethau yng Nghymru. Mae datblygu cynaliadwy yng nghyd-destun y Ddeddf yn golygu'r broses o wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru drwy gymryd camau, yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy, gyda'r nod o gyflawni'r nodau llesiant.

- ix) Wrth arfer eu pwerau rhaid i Ymddiriedolaethau'r GIG fod yn glir ynghylch y sail statudol ar gyfer arfer pwerau o'r fath.
- x) Yn ogystal â chyfarwyddiadau caiff Gweinidogion Cymru o bryd i'w gilydd gyhoeddi canllawiau y mae'n rhaid i Ymddiriedolaethau GIG eu hystyried wrth arfer unrhyw swyddogaeth.
- xi) **Mae Cyfarwyddydau Cyd-bwyllgor Comisiynu Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2024 (WG24-06)** yn nodi y bydd y saith Bwrdd Iechyd yng Nghymru yn sefydlu cydbwyllgor i arfer swyddogaethau cynllunio, sicrhau a chomisiynu:

- (a) gwasanaethau arbenigol ar gyfer –
- (i) cancer ac anhwylderau gwaed,
 - (ii) cyflyrau cardiaidd,
 - (iii) iechyd meddwl a grwpiau agored i niwed,
 - (iv) y niwrowyddorau, a
 - (v) menywod a phlant,
- (b) gwasanaethau lle mae cytundeb rhwng y Byrddau Iechyd Lleol y dylid eu trefnu ar sail ranbarthol a chenedlaethol,
- (c) gwasanaethau meddygol brys,
- (ch) gwasanaethau teithiau i gludo cleifion nad ydynt yn rhai brys
- (d) gwasanaeth casglu a throsglwyddo meddygol brys,
- (dd) gwasanaethau GIG 111,
- (f) canolfannau atgyfeirio ymosodiadau rhywiol, a
- (dd) gwasanaethau eraill yn ôl cyfarwyddyd Gweinidogion Cymru.

O dan y pwerau a nodir ym mharagraff 4 o Atodlen 2 i Ddeddf GIG (Cymru) 2006, mae Gweinidogion Cymru wedi creu **Rheoliadau Cyd-bwyllgor Comisiynu Gwasanaeth Iechyd Gwladol Cymru (Cymru) 2024 (2024 Rhif 135 (W29))**, sy'n gwneud darpariaeth ar gyfer cyfansoddiad ac aelodaeth y Cyd-bwyllgor Comisiynu, gan gynnwys ei weithdrefnau a'i drefniadau gweinyddol.

- xii) **Mae Rheoliadau Pwyllgor Cydwasanaethau Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Iechyd Gwladol Felindre (Cymru) 2012 (OS 2012)** (fel y'u diwygiwyd) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Ymddiriedolaeth sefydlu Pwyllgor Cydwasanaethau a phennu aelodaeth y Pwyllgor Cydwasanaethau er mwyn sicrhau bod gan bob Bwrdd Iechyd Lleol, Ymddiriedolaeth ac Awdurdod Iechyd Arbennig yng Nghymru aelod ar Bwyllgor y Cydwasanaethau a bod safbwyntiau holl sefydliadau'r GIG yng Nghymru yn cael eu hystyried wrth wneud penderfyniadau mewn perthynas â gweithgareddau'r Cydwasanaethau.
- xiii) **Mae Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth Cyrff Gwasanaeth Iechyd Gwladol ac Awdurdodau Lleol (Cymru) 2000 (OS2000/2993)** yn cael effaith fel y gwnaed o dan adran 33 Deddf y GIG (Cymru) 2006 yn galluogi Byrddau Iechyd Lleol, Ymddiriedolaethau GIG ac Awdurdodau Lleol i wneud unrhyw drefniadau partneriaeth i arfer rhai o swyddogaethau'r GIG

a swyddogaethau sy'n ymwneud ag iechyd fel y'u pennir yn y Rheoliadau. Ni ellir gwneud y trefniant oni bai ei fod yn debygol o arwain at welliant yn y ffordd y caiff swyddogaethau'r GIG a swyddogaethau sy'n ymwneud ag iechyd eu harfer, a bod y partneriaid wedi ymgynghori ar y cyd â'r holl bartïon yr effeithir arnynt, a bod y trefniadau'n cyflawni'r amcanion a nodir yn y Cynllun Ardal a ddatblygwyd yn unol â **Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014**.

- xiv) Mae adran 72 o Ddeddf y GIG 2006 yn gosod dyletswydd ar gyrff y GIG i gydweithredu â'i gilydd wrth arfer eu swyddogaethau. Mae cyrff y GIG yn cynnwys cyrff y GIG yn Lloegr megis Bwrdd Comisiynu'r GIG, Ymddiriedolaeth GIG ac Ymddiriedolaeth Sefydledig GIG ac, at ddibenion y ddyletswydd hon, mae hefyd yn cynnwys cyrff fel NICE, y Ganolfan Gwybodaeth Iechyd a Gofal Cymdeithasol ac Addysg Iechyd Lloegr.
- xv) Mae Adran 82 o Ddeddf y GIG 2006 yn gosod dyletswydd ar gyrff y GIG ac awdurdodau lleol i gydweithredu â'i gilydd er mwyn sicrhau a hyrwyddo iechyd a llesiant pobl Cymru a Lloegr.
- xvi) Mae Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â datblygu safonau ymddygiad sy'n ymwneud â'r Gymraeg. Mae'r safonau hyn yn disodli'r gofyniad am Gynllun Iaith Gymraeg a ddarparwyd yn flaenorol ar gyfer Adran 5 o Ddeddf yr Iaith Gymraeg 1993. Daeth Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 7) 2018 (2018/411) i rym ar 29 Mehefin 2018 ac maent yn pennu safonau ar gyfer ymddygiad Ymddiriedolaethau'r GIG. Bydd yr Ymddiriedolaeth yn sicrhau bod ganddi drefniadau ar waith i fodloni'r safonau hynny y mae Comisiynydd y Gymraeg wedi'u mynnu drwy hysbysiad cydymffurfio o dan adran 44 o Fesur 2011.
- xvii) Mae paragraff 18 o Atodlen 3 Deddf y GIG (Cymru) 2006 yn darparu i Ymddiriedolaethau GIG wneud trefniadau i gyflawni, ar y telerau a ystyrir yn briodol, unrhyw rai o'u swyddogaethau ar y cyd ag unrhyw Awdurdod Iechyd Strategol, Bwrdd Iechyd Lleol neu Ymddiriedolaeth GIG arall, neu unrhyw gorff neu unigolyn arall.
- xviii) Mae Ymddiriedolaethau'r GIG hefyd wedi'u rhwymo gan unrhyw statudau a darpariaethau cyfreithiol eraill sy'n llywodraethu'r ffordd y maent yn gwneud busnes. Bydd pwerau Ymddiriedolaethau'r GIG a sefydlir o dan statud yn cael eu harfer gan Ymddiriedolaethau'r GIG sy'n cyfarfod mewn sesiwn gyhoeddus, ac eithrio fel y darperir fel arall gan y Rheolau Sefydlog hyn.

Fframwaith GIG

- xix) Yn ogystal â'r gofynion statudol a nodir uchod, rhaid i Ymddiriedolaethau'r GIG gynnal pob busnes mewn modd sy'n eu galluogi i gyfrannu'n llawn at gyflawni gweledigaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer y GIG yng Nghymru a'i safonau ar gyfer darparu gwasanaethau cyhoeddus. Mae'r safonau llywodraethu a bennwyd ar gyfer y GIG yng Nghymru yn seiliedig ar egwyddorion Llywodraethu sy'n Canolbwyntio ar y Dinesydd Llywodraeth

Cymru. Mae'r egwyddorion hyn yn darparu'r fframwaith ar gyfer llywodraethu da ac yn ymgorffori gwerthoedd a safonau ymddygiad a ddisgwylir ar bob lefel o'r gwasanaeth, yn lleol ac yn genedlaethol.

- xx) Bydd mabwysiadu'r egwyddorion yn galluogi Ymddiriedolaethau'r GIG yn well i gymryd golwg gytbwys a chyfannol ar eu sefydliadau a'u gallu i ddarparu gwasanaethau iechyd a gofal diogel o ansawdd uchel i'w holl ddinasyddion o fewn fframwaith y GIG a bennwyd yn genedlaethol.
- xxi) Mae fframwaith llywodraethu ac atebolrwydd cyffredinol y GIG yn ymgorffori'r Rheolau Sefydlog hyn; y Cynllun Neilltuo a Dirprwyo Pwerau; Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog ynghyd ag ystod o fframweithiau eraill sydd wedi'u cynllunio i ymdrin ag agweddau penodol. Mae'r rhain yn cynnwys Fframwaith Gwerthoedd a Safonau Ymddygiad y GIG*; Safonau *Ansawdd Iechyd a Gofal* 2023, Fframwaith Risg a Sicrwydd y GIG, a systemau cynllunio a rheoli perfformiad y GIG.

* Gellir cael mynediad at Fframwaith Gwerthoedd a Safonau Ymddygiad GIG Cymru drwy'r ddolen ganlynol: [Fframwaith Gwerthoedd a Safonau Ymddygiad ar gyfer GIG Cymru - Partneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru](#)

- xxii) Mae Gweinidogion Cymru, gan adlewyrchu eu rhwymedigaethau cyfansoddiadol a'u dyletswyddau cyfreithiol o dan **Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) (2015/2)**, wedi datgan mai datblygu cynaliadwy ddylai fod yr egwyddor drefniadol ganolog ar gyfer y sector cyhoeddus ac yn amcan craidd i'r GIG ym mhopeth a wna.

Ystyrir yr Ymddiriedolaeth yn gorff cyhoeddus o dan y Ddeddf.

- xxiii) Ceir manylion llawn, cyfredol am y gofynion eraill sy'n dod o fewn fframwaith y GIG – yn ogystal â gwybodaeth bellach am egwyddorion Llywodraethu sy'n Canolbwyntio ar y Dinesydd Llywodraeth Cymru - ar e-lawlyfr Llywodraethu GIG Cymru y gellir ei weld yn [e-Lawlyfr Llywodraethu - Partneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru](#).

Mae cyfarwyddiadau neu ganllawiau ar agweddau penodol ar fusnes Ymddiriedolaethau'r GIG hefyd yn cael eu cyhoeddi'n electronig, fel arfer o dan Gylchlythyr Iechyd Cymru.

Fframwaith Ymddiriedolaeth GIG

- xxiv) Mae Atodlen 2 yn rhoi manylion y dogfennau allweddol sydd, ynghyd â'r Rheolau Sefydlog hyn, yn ffurfio fframwaith llywodraethu ac atebolrwydd yr Ymddiriedolaeth GIG. Rhaid darllen y dogfennau hyn ar y cyd â'r Rheolau Sefydlog a byddant yn cael yr un effaith â phe bai'r manylion ynddynt yn cael eu hymgorffori o fewn y Rheolau Sefydlog eu hunain. Mae'r Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog yn ffurfio Atodlen 2.1 o'r Rheolau Sefydlog hyn.

- xxv) O bryd i'w gilydd bydd Ymddiriedolaethau'r GIG yn cytuno ar ac yn

cymeradwyo datganiadau polisi sy'n berthnasol i Fwrdd cyfarwyddwyr yr Ymddiriedolaeth a/neu'r cyfan neu grwpiau penodol o staff a gyflogir gan yr Ymddiriedolaeth ac eraill. Bydd y penderfyniadau i gymeradwyo'r polisïau hyn yn cael eu cofnodi a, lle bo'n briodol, byddant hefyd yn cael eu hystyried yn rhan annatod o Reolau Sefydlog a Chyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog yr Ymddiriedolaeth. *Mae dolenni i ddatganiadau polisi allweddol yr Ymddiriedolaeth hefyd wedi'u cynnwys yn Atodlen 2.*

- xxvi) Bydd Ymddiriedolaethau'r GIG yn sicrhau bod swyddog wedi'i ddynodi i ymgymryd â rôl Ysgrifennydd y Bwrdd (nodir ei rôl ym mharagraff xxxv isod).
- xxvii) At ddibenion y Rheolau Sefydlog hyn, gelwir Bwrdd cyfarwyddwyr yr Ymddiriedolaeth gyda'i gilydd yn "y Bwrdd" neu "aelodau'r Bwrdd"; cyfeirir at y cyfarwyddwyr gweithredol ac anweithredol fel Cyfarwyddwyr Gweithredol a Chyfarwyddwyr Anweithredol yn y drefn honno; a bydd y Prif Swyddog a'r Prif Swyddog Cyllid yn cael eu hadnabod fel y Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwr Cyllid - Rheol Sefydlog 1.1.2.

Cymhwyso'r Rheolau Sefydlog

- xxviii) Rheolau Sefydlog Ymddiriedolaethau'r GIG (ynghyd â'r Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog a'r Fframwaith Gwerthoedd a Safonau Ymddygiad): Bydd y Polisi Safonau Ymddygiad a'r Weithdrefn ar gyfer Datganiadau o Fuddiant, Rhoddion, Lletygarwch, Honoraria a Nawdd, cyn belled ag y maent yn berthnasol, hefyd yn berthnasol i gyfarfodydd unrhyw Bwyllgorau ffurfiol a sefydlir gan yr Ymddiriedolaeth, gan gynnwys unrhyw is-bwyllgorau a Grwpiau Ymgynghori. Gellir diwygio neu addasu'r Rheolau Sefydlog hyn ar gyfer y Pwyllgorau fel y bo'n briodol, gyda chymeradwyaeth y Bwrdd. *Ceir rhagor o fanylion am y pwyllgorau yn Atodlen 3 i'r SOs hyn.*
- xxix) Rhaid rhoi gwybod i Ysgrifennydd y Bwrdd, yn y lle cyntaf, am fanylion llawn unrhyw ddiffyg cydymffurfio â'r Rheolau Sefydlog hyn, gan gynnwys esboniad o'r rhesymau a'r amgylchiadau, a fydd yn gofyn i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol ystyried y mater yn ffurfiol a gwneud cynigion i'r Bwrdd ar unrhyw gamau i'w cymryd. Mae gan holl aelodau'r Bwrdd a swyddogion ddyletswydd i roi gwybod am unrhyw ddiffyg cydymffurfio i Ysgrifennydd y Bwrdd cyn gynted ag y byddant yn ymwybodol o unrhyw amgylchiadau nad ydynt wedi'u hadrodd o'r blaen.
- xxx) **Yn y pen draw, mae methu â chydymffurfio â Rheolau Sefydlog yn fater disgyblu a allai arwain at ddiswyddo unigolyn o gyflogaeth neu gael ei dynnu oddi ar y Bwrdd.**

Amrywio a diwygio'r Rheolau Sefydlog

- xxxi) Er bod y Rheolau Sefydlog hyn yn destun adolygiad blynyddol rheolaidd gan Ymddiriedolaeth y GIG, gall fod achlysur, yn eithriadol, pan fo angen amrywio neu ddiwygio'r Rheolau Sefydlog yn ystod y flwyddyn. O dan yr

amgylchiadau hyn, bydd Ysgrifennydd y Bwrdd yn cynghori'r Bwrdd o oblygiadau unrhyw benderfyniad i amrywio neu ddiwygio'r Rheolau Sefydlog, a gellir gwneud penderfyniad o'r fath dim ond:

- Os yw'r amrywiad neu'r diwygiad yn unol â rheoliad 23 o'r Rheoliadau Aelodaeth ac nid yw'n mynd yn groes i ddarpariaeth neu gyfarwyddyd statudol a wneir gan Weinidogion Cymru;
- Os yw'r amrywiad neu'r diwygiad arfaethedig wedi'i ystyried a'i gymeradwyo gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol ac yn destun adroddiad ffurfiol i'r Bwrdd; ac
- Os rhoddwyd hysbysiad o gynnig o dan Reol Sefydlog 7.5.14.

Dehongli

xxxii) Yn ystod unrhyw gyfarfod o'r Bwrdd lle mae amheuaeth ynghylch cymhwysedd neu ddehongliad o'r Rheolau Sefydlog, Cadeirydd yr Ymddiriedolaeth fydd â'r gair olaf, ar yr amod nad yw ei benderfyniad ef/hi yn gwrthdaro â hawliau, rhwymedigaethau neu ddyletswyddau fel y nodir yn ôl y gyfraith. Wrth wneud hynny, bydd y Cadeirydd yn cymryd cyngor priodol gan Ysgrifennydd y Bwrdd a, lle y bo'n briodol, y Prif Weithredwr neu'r Cyfarwyddwr Cyllid (yn achos Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog).

xxxiii) Nod y telerau a'r darpariaethau yn y Rheolau Sefydlog hyn yw adlewyrchu'r rhai a gwmpesir yn yr holl ddeddfwriaeth iechyd berthnasol. Mae'r ddeddfwriaeth yn cael blaenoriaeth dros y Rheolau Sefydlog hyn wrth ddehongli unrhyw derm neu ddarpariaeth a gwmpesir gan ddeddfwriaeth.

Rôl Ysgrifennydd y Bwrdd

xxxiv) Mae rôl Ysgrifennydd y Bwrdd yn hanfodol i ddatblygu a chynnal fframwaith llywodraethu cryf parhaus o fewn Ymddiriedolaethau'r GIG, ac mae'n ffynhonnell allweddol o gyngor a chymorth i Gadeirydd yr Ymddiriedolaeth GIG ac aelodau eraill o'r Bwrdd. Yn annibynnol ar y Bwrdd, mae Ysgrifennydd y Bwrdd yn gweithredu fel gwarcheidwad llywodraethu da o fewn Ymddiriedolaethau'r GIG. Mae Ysgrifennydd y Bwrdd yn gyfrifol am:

- roi cyngor i'r Bwrdd yn ei gyfarwydd ac i aelodau unigol y Bwrdd ar bob agwedd ar lywodraethu;
- hwyluso'r gwaith o gynnal busnes yr Ymddiriedolaeth GIG yn effeithiol drwy gyfarfodydd y Bwrdd, ei Grwpiau Cynghori a'i Bwyllgorau;
- sicrhau bod gan aelodau'r Bwrdd yr wybodaeth gywir i'w galluogi i wneud penderfyniadau gwybodus a chyflawni eu cyfrifoldebau yn unol â darpariaethau'r Rheolau Sefydlog hyn;
- sicrhau bod y Bwrdd, yn ei holl drafodion, yn gweithredu'n deg, gydag uniondeb, a heb ragfarn na gwahaniaethu;
- cyfrannu at ddatblygu diwylliant sefydliadol sy'n ymgorffori

- gwerthoedd a safonau ymddygiad gwasanaethau cyhoeddus; a
monitro cydymffurfiaeth Ymddiriedolaeth y GIG â'r gyfraith, y rheolau sefydlog a'r fframwaith llywodraethu ac atebolrwydd a bennwyd gan Weinidogion Cymru.

Fel cynghorydd i'r Bwrdd, nid yw rôl *Ysgrifennydd y Bwrdd* yn effeithio ar gyfrifoldebau penodol aelodau'r Bwrdd ar gyfer llywodraethu'r sefydliad. Mae Ysgrifennydd y Bwrdd yn uniongyrchol atebol am gyflawni ei rôl i'r Cadeirydd mewn perthynas â materion sy'n ymwneud â chyfrifoldebau'r Bwrdd, ei Bwyllgorau a'i Grwpiau Cynghori, ac mae'n adrodd o ddydd i ddydd i'r Prif Weithredwr o ran llywodraethu ehangach y sefydliad a'i gyfrifoldebau personol.

Mae rhagor o fanylion am Ysgrifennydd y Bwrdd o fewn yr Ymddiriedolaeth, gan gynnwys manylion ar sut i gysylltu ag ef, ar gael ar wefan Iechyd Cyhoeddus Cymru ac mae manylion am rôl Ysgrifennydd y Bwrdd yn fwy cyffredinol ar gael o swyddfa Ysgrifennydd y Bwrdd, Iechyd Cyhoeddus Cymru. Rhif 2 Capital Quarter, Stryd Tyndall, Caerdydd, CF10 4BQ.

ADRAN: B – RHEOLAU SEFYDLOG**1. Fframwaith Statudol yr Ymddiriedolaeth****1.0.1 Prif rôl yr Ymddiriedolaeth yw:**

- (a) darparu i'r gwasanaeth iechyd yng Nghymru neu mewn perthynas ag ef a rheoli ystod o wasanaethau iechyd y cyhoedd, diogelu iechyd, gwella gofal iechyd, cynghori ar iechyd, diogelu plant a labordy microbiolegol a gwasanaethau sy'n ymwneud â gwyliadwriaeth, atal a rheoli clefydau trosglwyddadwy;
- (b) datblygu a chynnal trefniadau ar gyfer sicrhau bod gwybodaeth am faterion sy'n ymwneud ag amddiffyn a gwella iechyd yng Nghymru ar gael i'r cyhoedd yng Nghymru; ymgymryd â'r gwaith o ddarparu a chomisiynu ymchwil i faterion o'r fath a chyfrannu at ddarparu a datblygu hyfforddiant mewn materion o'r fath;
- (c) ymgymryd â chasglu, dadansoddi a lledaenu gwybodaeth yn systematig am iechyd pobl Cymru yn benodol gan gynnwys nifer yr achosion o ganser, marwolaethau a'r rhai sy'n goroesi; a nifer yr anomaleddau cynhenid; a
- (d) darparu, rheoli, monitro, gwerthuso a chynnal ymchwil i sgrinio cyflyrau iechyd a sgrinio materion sy'n ymwneud ag iechyd.

1.0.2 Sefydlwyd yr Ymddiriedolaeth gan **Orchymyn Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Iechyd Gwladol Iechyd Cyhoeddus Cymru (Sefydlu) 2009, ac mae ei swyddogaethau wedi'u cynnwys ynddo.** Rhaid i'r Ymddiriedolaeth sicrhau bod ei holl weithgareddau yn arfer y swyddogaethau hynny neu swyddogaethau statudol eraill a roddir iddi.

1.0.3 Er mwyn cyflawni'r rôl hon, bydd yr Ymddiriedolaeth yn gweithio gyda'i holl bartneriaid a rhanddeiliaid er budd poblogaeth Cymru.

1.1 Aelodaeth o'r Ymddiriedolaeth

1.1.1 Bydd aelodaeth yr Ymddiriedolaeth yn cynnwys y Cadeirydd, yr Is-gadeirydd, 6 chyfarwyddwr anweithredol a 6 chyfarwyddwr gweithredol.

1.1.2 At ddibenion y Rheolau Sefydlog hyn, dylid dehongli pob cyfeiriad at swyddog(ion) ac aelodau nad ydynt yn swyddogion y bwrdd fel cyfeiriad at Gyfarwyddwyr Gweithredol a Chyfarwyddwyr Anweithredol yn y drefn honno.

1.1.3 At ddibenion y Rheolau Sefydlog hyn, gelwir Bwrdd cyfarwyddwyr yr Ymddiriedolaeth gyda'i gilydd yn "y Bwrdd" neu'n "aelodau'r Bwrdd"; cyfeirir at y cyfarwyddwyr gweithredol ac anweithredol (a fydd yn cynnwys y Cadeirydd) fel Cyfarwyddwyr Gweithredol a Chyfarwyddwyr Anweithredol yn y drefn honno. Gelwir y Prif Swyddog a'r Prif Swyddog Cyllid yn y drefn honno yn Brif Weithredwr a'r Cyfarwyddwr Cyllid. Bydd gan bob aelod o'r Bwrdd hawliau pleidleisio llawn.

1.1.4 Bydd Gweinidog y Cabinet dros Iechyd a Gofal yn penodi Cadeirydd ac aelodau nad ydynt yn swyddogion yr Ymddiriedolaeth.

1.1.5 Bydd yr Ymddiriedolaeth yn penodi Pwyllgor y bydd ei aelodau yn Gadeirydd ac yn gyfarwyddwyr anweithredol o'r Ymddiriedolaeth a'i swyddogaeth fydd penodi'r Prif Weithredwr yn gyfarwyddwr yr Ymddiriedolaeth.

1.1.6 Bydd yr Ymddiriedolaeth yn penodi Pwyllgor a'i aelodau fydd y Cadeirydd, y cyfarwyddwyr anweithredol a'r Prif Weithredwr a'i swyddogaeth fydd penodi'r cyfarwyddwyr gweithredol heblaw'r Prif Weithredwr.

Cyfarwyddwyr Gweithredol

1.1.7 Cyfanswm o 6, wedi'u penodi gan y pwyllgor perthnasol, ac yn cynnwys y Prif Weithredwr, y Cyfarwyddwr Cyllid a 4 arall. Efallai y bydd gan Gyfarwyddwyr Gweithredol gyfrifoldebau eraill fel y'u pennwyd gan y Bwrdd a'u nodi yn y cynllun dirprwyo i swyddogion.

Cyfarwyddwyr Anweithredol

1.1.8 Cyfanswm o 6 (ac eithrio'r Cadeirydd a'r Is-gadeirydd) wedi'u penodi gan Weinidog y Cabinet dros Iechyd a Gofal, a fydd yn cynnwys:

- Unigolyn sy'n dal swydd sy'n gysylltiedig ag iechyd mewn prifysgol;
- Unigolyn sydd â phrofiad o awdurdodau lleol yng Nghymru;
- Unigolyn sy'n gyflogai neu'n aelod o sefydliad sector gwirfoddol ac sydd â phrofiad o sefydliadau o'r fath yng Nghymru; a
- Thri Chyfarwyddwr Anweithredol arall.

1.1.9 Yn ogystal â'r darpariaethau cymhwysedd, anghymhwyso, atal a thynnu a gynhwysir yn y Rheoliadau Aelodaeth, ni fydd unigolyn fel arfer yn gwasanaethu ar yr un pryd fel aelod nad yw'n swyddog ar Fwrdd mwy nag un corff GIG yng Nghymru.

Defnydd o'r term 'Cyfarwyddwyr Anweithredol'

1.1.10 At ddibenion y Rheolau Sefydlog hyn, mae'r defnydd o'r term 'Cyfarwyddwyr Anweithredol' yn cyfeirio at yr aelodau sy'n pleidleisio canlynol o'r Bwrdd:

- Y Cadeirydd
- Yr Is-gadeirydd
- Cyfarwyddwyr Anweithredol

oni nodir yn wahanol.

1.2 Cyd-Gyfarwyddwyr

1.2.1 Pan fo swydd Cyfarwyddwr Gweithredol yr Ymddiriedolaeth yn cael ei rhannu rhwng mwy nag un unigolyn oherwydd iddynt gael eu penodi ar y cyd i swydd:

- i caiff y naill unigolyn neu'r llall fynychu a chymryd rhan yng nghyfarfodydd y Bwrdd;
- ii os yw'r ddau yn bresennol mewn cyfarfod, byddant yn bwrw un bleidlais os ydynt yn cytuno;
- iii Yn achos anghytundeb, ni chaiff unrhyw bleidlais ei bwrw; a
- iv Bydd presenoldeb y ddau berson neu un person yn cyfrif fel un person mewn perthynas â'r cworwm.

1.3 Deiliadaeth Aelodau'r Bwrdd

1.3.1 Bydd y Cadeirydd a'r Cyfarwyddwyr Anweithredol a benodir gan Weinidog y Cabinet dros Iechyd a Gofal yn cael eu penodi'n aelodau o'r Ymddiriedolaeth am gyfnod a bennir gan Weinidogion Cymru, ond am ddim hwy na 4 blynedd mewn unrhyw dymor. Gellir ailbenodi'r aelodau hyn ond ni chânt ddal swydd fel Cyfarwyddwr Anweithredol am gyfanswm o fwy nag 8 mlynedd. Nid oes angen i'r amser a wasanaethir fod yn olynol a bydd yn dal i gael ei gyfrif tuag at gyfanswm y cyfnod hyd yn oed lle ceir toriad yn y tymor.

1.3.2 Pennir deiliadaeth Cyfarwyddwyr Gweithredol fel aelodau'r Bwrdd gan eu contract penodi.

1.3.3 Bydd deiliadaeth penodiad holl aelodau'r Bwrdd yn dod i ben os nad ydynt bellach yn bodloni unrhyw un o'r gofynion cymhwysedd, i'r graddau y maent yn gymwys, fel y nodir yn y Rheoliadau Aelodaeth. Rhaid i unrhyw aelod hysbysu'r Cadeirydd cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol i wneud hynny mewn perthynas ag unrhyw fater a allai effeithio ar ei gymhwysedd i ddal swydd. Bydd y Cadeirydd yn hysbysu Gweinidog y Cabinet dros Iechyd a Gofal yn ysgrifenedig am unrhyw achosion o'r fath ar unwaith.

1.3.4 Yn flynyddol, bydd yr Ymddiriedolaeth yn ei gwneud yn ofynnol i aelodau'r Bwrdd gadarnhau'n ysgrifenedig eu bod yn parhau i fod yn gymwys.

1.4 Rôl yr Ymddiriedolaeth, ei Bwrdd a chyfrifoldebau aelodau unigol

Swydd

1.4.1 Mae prif rôl yr Ymddiriedolaeth wedi'i nodi yn Rheol Sefydlog 1.0.1. Prif rôl y Bwrdd yw ychwanegu gwerth i'r sefydliad trwy arfer arweinyddiaeth a rheolaeth gref, gan gynnwys:

- Gosod cyfeiriad strategol y sefydliad
- Sefydlu a chynnal fframwaith llywodraethu ac atebolrwydd y sefydliad, gan gynnwys ei werthoedd a'i safonau ymddygiad
- Sicrhau bod nodau ac amcanion y sefydliad yn cael eu cyflawni trwy herio a chraffu effeithiol ar berfformiad yr Ymddiriedolaeth ar draws pob maes gweithgaredd.

Cyfrifoldebau

1.4.2 Bydd y Bwrdd yn gweithredu fel corff penderfynu corfforaethol, gyda Chyfarwyddwyr Gweithredol a Chyfarwyddwyr Anweithredol yn aelodau llawn a chyfartal ac yn rhannu cyfrifoldeb corfforaethol am holl benderfyniadau'r Bwrdd.

1.4.3 Rhaid i Gyfarwyddwyr Anweithredol a benodir i ddod â safbwynt, sgil neu faes arbenigedd penodol i'r Bwrdd wneud hynny mewn modd cytbwys, gan sicrhau bod unrhyw farn a fynegir yn wrthrychol ac yn seiliedig ar fuddiannau gorau'r gwasanaeth iechyd. Yn yr un modd, rhaid i aelodau'r Bwrdd beidio â dibynnu'n ormodol ar yr aelodau unigol hynny sydd ag arbenigedd i ymdrin ag agweddau penodol ar fusnes y Bwrdd a rhaid iddynt fod yn barod i graffu a gofyn cwestiynau am unrhyw gyfraniad y gall yr aelod hwnnw ei wneud.

1.4.4 Bydd Ymddiriedolaethau'r GIG yn rhoi indemniad i unrhyw Gadeirydd a Chyfarwyddwr Anweithredol yn y telerau a ganlyn: "Ni fydd yn rhaid i aelod o'r Bwrdd [neu'r Pwyllgor], sydd wedi gweithredu'n onest ac yn ddidwyll, fodloni o'u hadnoddau personol unrhyw atebolrwydd personol a ysgwyddir wrth gyflawni eu swyddogaeth Bwrdd. Nid yw yswiriant o'r fath yn cynnwys y rhai sy'n ddiotal neu'r rhai sydd wedi gweithredu'n anonest".

1.4.5 Rhaid i holl aelodau'r Bwrdd gydymffurfio â'u telerau penodi. Rhaid iddynt baratoi eu hunain i gyflawni ehangder eu cyfrifoldebau drwy gymryd rhan mewn rhaglenni datblygu personol a sefydliadol priodol, cymryd rhan lawn yng ngweithgareddau'r Bwrdd a hyrwyddo'r Ymddiriedolaeth o fewn y cymunedau y mae'n eu gwasanaethu.

1.4.6 **Y Cadeirydd** - Mae'r Cadeirydd yn gyfrifol am weithrediad effeithiol y Bwrdd, gan gadeirio cyfarfodydd y Bwrdd pan fydd yn bresennol a sicrhau bod holl fusnes y Bwrdd yn cael ei gynnal yn unol â'r Rheolau Sefydlog hyn. Mae'n bosibl y bydd gan y Cadeirydd bwerau penodol wedi'u dirprwyo gan y Bwrdd ac a nodir yn y Cynllun Dirprwyo.

- 1.4.7 Bydd y Cadeirydd yn gweithio'n agos ac mewn cytgordd gyda'r Prif Weithredwr a, gyda chefnogaeth Ysgrifennydd y Bwrdd, bydd yn sicrhau bod materion allweddol a phriodol yn cael eu trafod gan y Bwrdd mewn modd amserol gyda'r holl wybodaeth a chyngor angenrheidiol ar gael i'r Bwrdd i lywio'r drafodaeth a'r penderfyniadau terfynol.
- 1.4.8 **Yr Is-gadeirydd** – Bydd yr Is-gadeirydd yn dirprwyo ar ran y Cadeirydd yn ei absenoldeb am unrhyw reswm a bydd yn gwneud hynny hyd nes y bydd y cadeirydd presennol yn ailafael yn ei ddyletswyddau, neu hyd nes y penodir cadeirydd newydd.
- 1.4.9 **Prif Weithredwr** – Mae'r Prif Weithredwr yn gyfrifol am berfformiad cyffredinol swyddogaethau gweithredol yr Ymddiriedolaeth. Y Prif Weithredwr yw'r Swyddog Atebol penodedig ar gyfer yr Ymddiriedolaeth a bydd yn gyfrifol am gyflawni holl gyfrifoldebau'r rôl honno, fel y nodir yn eu Memorandwm Swyddog Atebol.
- 1.4.10 **Rolau arweiniol ar gyfer aelodau'r Bwrdd** – Bydd y Cadeirydd yn sicrhau bod aelodau unigol o'r Bwrdd yn cael eu dynodi'n rolau arweiniol neu'n "hyrwyddwyr" fel sy'n ofynnol gan Weinidogion Cymru neu fel y nodir mewn unrhyw ganllawiau statudol neu ganllawiau eraill. Rhaid i unrhyw rôl o'r fath gael ei diffinio'n glir a rhaid iddi weithredu yn unol â'r gofynion a bennir gan yr Ymddiriedolaeth, Gweinidogion Cymru neu eraill. Yn benodol, ni roddir unrhyw gyfrifoldebau gweithredol ar unrhyw Gyfarwyddwr Anweithredol sy'n cyflawni rôl o'r fath. Ni fydd dynodi aelod o'r Bwrdd yn y modd hwn yn eu gwneud yn fwy agored i feirniadaeth unigol, ac nid yw ychwaith yn dileu cyfrifoldeb corfforaethol aelodau eraill y Bwrdd am yr agwedd benodol honno ar fusnes y Bwrdd.

2. CADW A DIRPRWYO SWYDDOGAETHAU'R YMDDIRIEDOLAETH

- 2.0.1 Yn ddarostyngedig i unrhyw gyfarwyddiadau y gall Gweinidogion Cymru eu rhoi, bydd y Bwrdd yn gwneud trefniadau i swyddogaethau penodol gael eu cyflawni ar ei ran fel y gellir cyflawni busnes yr Ymddiriedolaeth o ddydd i ddydd yn effeithiol ac mewn modd sy'n sicrhau bod ei nodau a'i amcanion yn cael eu cyflawni. Wrth wneud hynny, rhaid i'r Bwrdd nodi'n glir y telerau a'r amodau y mae unrhyw ddirprwyaeth yn cael eu gwneud arnynt.
- 2.0.2 Bydd penderfyniad y Bwrdd ar y materion hynny y bydd yn eu cadw, a'r rhai a gaiff eu dirprwyo i eraill yn cael eu nodi mewn:
- i Rhestr o faterion a gadwyd yn ôl i'r Bwrdd;
 - ii Cynllun dirprwyo i bwyllgorau ac eraill; a
 - iii Cynllun dirprwyo i swyddogion.

y mae'n rhaid i bob un ohonynt gael eu mabwysiadu'n ffurfiol gan y Bwrdd mewn sesiwn lawn a ffurfio rhan o'r Rheolau Sefydlog hyn.

- 2.0.3 Mae'r Ymddiriedolaeth yn cadw'r cyfrifoldeb llawn am unrhyw swyddogaethau a ddirprwyir i eraill i'w cyflawni ar ei ran. Pan fo gan Ymddiriedolaethau a Byrddau Iechyd Lleol ddyletswydd ar y cyd, mae'r Ymddiriedolaeth yn parhau i fod yn gwbl gyfrifol am ei ran, a bydd yn cytuno ar drefniadau llywodraethu a sicrwydd ar gyfer y bartneriaeth, gan nodi'r priod gyfrifoldebau, ffyrdd o weithio, atebolrwydd a ffynonellau sicrwydd y sefydliadau partner.

2.1 Camau gweithredu'r Cadeirydd ar faterion brys

- 2.1.1 O bryd i'w gilydd, mae'n bosibl y bydd amgylchiadau pan mae angen gwneud penderfyniadau a fyddai'n cael eu gwneud fel arfer gan y Bwrdd rhwng cyfarfodydd a drefnwyd, ac nid yw'n ymarferol galw cyfarfod o'r Bwrdd. O dan yr amgylchiadau hyn, gall y Cadeirydd a'r Prif Weithredwr, gyda chefnogaeth Ysgrifennydd y Bwrdd fel y bo'n briodol, ddelio â'r mater ar ran y Bwrdd - ar ôl ymgynghori'n gyntaf ag o leiaf ddau Gyfarwyddwr Anweithredol arall. Rhaid i Ysgrifennydd y Bwrdd sicrhau bod unrhyw gamau gweithredu o'r fath yn cael eu cofnodi'n ffurfiol a'u hadrodd i gyfarfod nesaf y Bwrdd i'w hystyried a'u cadarnhau.
- 2.1.2 Ni ellir cymryd camau gweithredu'r Cadeirydd os oes gan y Cadeirydd neu'r Prif Weithredwr fuddiant personol neu fusnes mewn mater brys y mae angen penderfyniad arno. O dan yr amgylchiadau hyn, bydd yr Is-gadeirydd neu'r Cyfarwyddwr Gweithredol sy'n gweithredu ar ran y Prif Weithredwr yn gwneud penderfyniad ar y mater brys, fel y bo'n briodol.

2.2 Dirprwyo swyddogaethau'r Bwrdd

- 2.2.1 Gall y Bwrdd gytuno i ddirprwyo unrhyw rai o'u swyddogaethau, ac eithrio'r rhai a nodir yn yr 'Atodlen o Faterion a Gedwir yn Ôl i'r Bwrdd' yn y Rheolau Sefydlog Enghreifftiol (gweler paragraff 2.0.2(ii)), i Bwyllgorau ac eraill, gan osod unrhyw amodau a chyfyngiadau y mae'n eu hystyried yn angenrheidiol ac yn unol ag unrhyw gyfarwyddiadau neu reoliadau a roddir gan Weinidogion Cymru. Gellir cyflawni'r swyddogaethau hyn:

- i Gan Bwyllgor, Is-Bwyllgor neu swyddog yr Ymddiriedolaeth (neu Ymddiriedolaeth arall); neu
- ii Gan Fwrdd Iechyd Lleol arall; Ymddiriedolaeth GIG; Awdurdod Iechyd Strategol neu Ymddiriedolaeth Gofal Sylfaenol yn Lloegr; Awdurdod Iechyd Arbennig; neu
- iii Gydag un neu fwy o gyrff gan gynnwys awdurdodau lleol drwy is-bwyllgor.

- 2.2.2 **Gall y Bwrdd gytuno a chymeradwyo'n ffurfiol ddirprwyo pwerau gweithredol penodol i'w harfer gan Bwyllgorau neu is-bwyllgorau - y mae wedi'u cyfansoddi'n ffurfiol.**

2.3 Dirprwyo i swyddogion

- 2.3.1 Caiff y Bwrdd ddirprwyo swyddogaethau penodol i'r Prif Weithredwr. Ar gyfer yr agweddau hyn, bydd y Prif Weithredwr, wrth lunio'r Cynllun Dirprwyo i Swyddogion, yn nodi cynigion ar gyfer y swyddogaethau hynny y byddant yn eu cyflawni'n bersonol a byddant yn enwebu swyddogion eraill i ymgymryd â'r swyddogaethau sy'n weddill. Bydd y Prif Weithredwr yn dal i fod yn atebol i'r Bwrdd am yr holl swyddogaethau a ddirprwyir iddo waeth beth fo unrhyw ddirprwyaeth bellach i swyddogion eraill.
- 2.3.2 Rhaid i hyn gael ei ystyried a'i gymeradwyo gan y Bwrdd (yn amodol ar unrhyw ddiwygiad a gytunwyd yn ystod y drafodaeth). Caiff y Prif Weithredwr gynnig diwygiadau i'r Cynllun Dirprwyo i Swyddogion o bryd i'w gilydd a rhaid i unrhyw ddiwygiadau o'r fath hefyd gael eu hystyried a'u cymeradwyo gan y Bwrdd.
- 2.3.3 Mae Cyfarwyddwyr Gweithredol Unigol yn eu tro yn gyfrifol am ddirprwyo o fewn eu cyfarwyddiaethau/adrannau/ meysydd eu hunain yn unol â'r fframwaith a sefydlwyd gan y Prif Weithredwr ac y cytunwyd arno gan y Bwrdd.

3. PWYLLGORAU

3.1 Pwyllgorau Ymddiriedolaethau GIG

- 3.1.1 Caiff y Bwrdd, a phan fo'n cael ei gyfarwyddo gan Weinidogion Cymru, benodi Pwyllgorau'r Ymddiriedolaeth naill ai i ymgymryd â swyddogaethau penodol ar ran y Bwrdd neu i roi cyngor a sicrwydd i'r Bwrdd wrth arfer ei swyddogaethau. Mae ymrwymiad y Bwrdd i fod yn agored ac yn dryloyw wrth ymdrin â'i holl fusnes yn ymestyn yn gyfartal i'r gwaith a wneir ar ei ran gan Bwyllgorau. Lle bynnag y bo modd, bydd y Bwrdd yn ei gwneud yn ofynnol i'w Bwyllgorau gynnal cyfarfodydd yn gyhoeddus oni bai bod rhesymau penodol, dilys dros beidio â gwneud hynny.

Defnydd o'r term "Pwyllgor"

- 3.1.2 At ddibenion y Rheolau Sefydlog hyn, mae defnyddio'r term 'Pwyllgor' yn ymgorffori'r canlynol:
- Pwyllgor y Bwrdd
 - is-bwyllgor

oni nodir yn wahanol.

3.2 Is-bwyllgorau

- 3.3.1 Caiff Pwyllgor a benodir gan y Bwrdd sefydlu is-bwyllgor i'w gynorthwyo i gynnal ei fusnes ar yr amod bod y Bwrdd yn cymeradwyo camau o'r fath. Pan fo'r Bwrdd wedi awdurdodi Pwyllgor i sefydlu is-bwyllgorau, ni allant ddirprwyo unrhyw bwerau gweithredol i'r is-bwyllgor oni bai eu bod wedi'u hawdurdodi i wneud hynny gan y Bwrdd.

3.3 Pwyllgorau a sefydlwyd gan yr Ymddiriedolaeth

- 3.3.1 Bydd y Bwrdd yn sefydlu strwythur Pwyllgor y mae'n penderfynu sy'n diwallu ei anghenion ei hun orau, gan ystyried unrhyw ofynion rheoleiddio neu ofynion Llywodraeth Cymru. Fel isafswm, rhaid iddo sefydlu Pwyllgorau sy'n ymdrin â'r agweddau canlynol ar fusnes y Bwrdd:
- Ansawdd a Diogelwch;
 - Archwilio;
 - Llywodraethu Gwybodaeth;
 - Cronfeydd Elusennol *[fel y bo'n briodol]*;
 - Taliadau a Thelerau Gwasanaeth; a
 - Gofynion y Ddeddf Iechyd Meddwl *[fel y bo'n briodol]*.
- 3.3.2 Wrth gynllunio strwythur a threfniadau gweithredu'r Pwyllgor, bydd y Bwrdd yn rhoi ystyriaeth lawn i'r angen i:
- Ymgorffori safonau, blaenoriaethau a gofynion corfforaethol, e.e., cydraddoldeb a hawliau dynol ar draws pob maes gweithgarwch;
 - Sicrhau'r cydlyniant a'r integreiddio mwyaf posibl ar draws pob agwedd ar lywodraethu a sicrwydd.
- 3.3.3 Rhaid i bob Pwyllgor a sefydlwyd gan neu ar ran y Bwrdd gael ei Reolau Sefydlog ei hun neu gylch gorchwyl manwl a threfniadau gweithredu, y mae'n rhaid i'r Bwrdd eu cymeradwyo'n ffurfiol. Rhaid i'r rhain sefydlu ei drefniadau llywodraethu a'i ffyrdd o weithio, gan nodi o leiaf:
- Cwmpas ei waith (gan gynnwys ei ddiben ac unrhyw bwerau dirprwyedig ac awdurdod);
 - Aelodaeth a chworwm;
 - Trefniadau Cyfarfod;
 - Perthnasoedd ac atebolrwydd gydag eraill (gan gynnwys y Bwrdd, ei Bwyllgorau ac unrhyw Grwpiau Cyngori);
 - Unrhyw gyfrifoldeb cyllideb ac ariannol, lle bo hynny'n briodol;
 - Ysgrifenyddiaeth a chymorth arall;
 - Hyfforddiant, datblygiad a pherfformiad; a
 - Threfniadau adrodd a sicrwydd
- 3.3.4 Wrth wneud hynny, bydd y Bwrdd yn nodi pa agweddau ar y Rheolau Sefydlog hyn nad ydynt yn berthnasol i weithrediad y Pwyllgor, gan gadw unrhyw agweddau o'r fath i'r isafswm angenrheidiol.
- 3.3.5 Bydd aelodaeth unrhyw Bwyllgorau o'r fath - gan gynnwys dynodi Cadeirydd; diffiniad o rolau a phwerau aelodau a thelerau ac amodau penodi (gan gynnwys taliad cydnabyddiaeth ac ad-daliad) - fel arfer yn cael eu penderfynu gan y Bwrdd, yn seiliedig ar argymhelliad Cadeirydd yr Ymddiriedolaeth, ac yn ddarostyngedig i unrhyw ofynion, cyfarwyddiadau neu reoliadau penodol a wneir gan Weinidogion Cymru. Yn dibynnu ar rôl a chylch gwaith diffiniedig y Pwyllgor, gellir tynnu aelodaeth o Fwrdd yr Ymddiriedolaeth, ei staff (yn ddarostyngedig i'r amodau a bennir yn Rheol Sefydlog 3.3.6) neu eraill nad ydynt yn cael eu cyflogi gan yr Ymddiriedolaeth.

- 3.3.6 Ni chaiff Cyfarwyddwyr Gweithredol na swyddogion eraill yr Ymddiriedolaeth eu penodi'n Gadeiryddion Pwyllgorau, ac ni ddylid ychwaith eu penodi i wasanaethu fel aelodau ar unrhyw Bwyllgor a sefydlwyd i adolygu'r modd y caiff swyddogaethau a ddirprwywyd i swyddogion eu cyflawni neu i adolygu Tribiwnlysoedd Iechyd Meddwl (yn unol â'r Ddeddf Iechyd Meddwl 1983). Fodd bynnag, bydd swyddogion dynodedig yr Ymddiriedolaeth yn bresennol mewn Pwyllgorau o'r fath, fel y bo'n briodol.

Mae manylion llawn y strwythur Pwyllgorau a sefydlwyd gan y Bwrdd, gan gynnwys cylch gorchwyl manwl ar gyfer pob un o'r Pwyllgorau hyn wedi'u nodi yn Atodlen 3.

3.4 Pwyllgorau Eraill

- 3.4.1 Gall y Bwrdd hefyd sefydlu Pwyllgorau eraill i helpu'r Ymddiriedolaeth i gynnal ei fusnes.

3.5 Cyfrinachedd

- 3.5.1 Rhaid i aelodau'r Pwyllgor a mynychwyr beidio â datgelu unrhyw fater yr ymdrinnir ag ef neu a ddygwyd gerbron Pwyllgor yn gyfrinachol heb ganiatâd Cadeirydd y Pwyllgor.

3.6 Adrodd gweithgaredd i'r Bwrdd

- 3.6.1 Rhaid i'r Bwrdd sicrhau bod Cadeiryddion yr holl Bwyllgorau sy'n gweithredu ar ei ran yn adrodd yn ffurfiol, yn rheolaidd ac yn amserol i'r Bwrdd ar eu gweithgareddau. Bydd Cadeiryddion y Pwyllgorau yn dwyn i sylw penodol y Byrddau unrhyw faterion arwyddocaol sy'n cael eu hystyried ac yn adrodd ar eu holl weithgareddau trwy gynhyrchu cofnodion neu adroddiadau ysgrifenedig eraill.

4. PARTNERIAETH CYDWASANAETHAU GIG CYMRU

- 4.0.1 O 1 Mehefin 2012, rhoddwyd y swyddogaeth o reoli a darparu Cydwasaethau i'r gwasanaeth iechyd yng Nghymru i Ymddiriedolaeth GIG Felindre. Mae Gorchymyn Sefydlu'r Ymddiriedolaeth wedi'i ddiwygio i adlewyrchu'r ffaith bod y swyddogaeth Cydwasaethau wedi'i rhoi iddo.

- 4.0.2 Mae **Rheoliadau Pwyllgor Cydwasaethau Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Iechyd Gwladol Felindre (Cymru) 2012** (O.S. 2012/1261 (Cy.156)) ("y Rheoliadau Cydwasaethau") yn ei gwneud yn ofynnol i'r Ymddiriedolaeth sefydlu Pwyllgor Cydwasaethau a fydd yn gyfrifol am arfer swyddogaethau Cydwasaethau'r Ymddiriedolaeth. Mae Rheoliadau'r Cydwasaethau (fel y'u diwygiwyd) yn pennu aelodaeth y Pwyllgor Cydwasaethau er mwyn sicrhau bod gan bob Bwrdd Iechyd Lleol, Ymddiriedolaeth ac Awdurdod Iechyd Arbennig yng Nghymru aelod o'r Pwyllgor Cydwasaethau ac yr ystyrir barn holl sefydliadau'r

GIG yng Nghymru wrth wneud penderfyniadau mewn perthynas â gweithgareddau Cydwasanaethau.

- 4.0.3 Dynodir Cyfarwyddwr y Cydwasanaethau yn Swyddog Atebol ar gyfer y Cydwasanaethau.
- 4.0.4 Mae'r trefniadau hyn yn golygu bod angen sefydlu Cytundeb Memorandwm Cydweithredu a Chytundeb Letya rhwng yr holl Fyrddau Iechyd Lleol, Ymddiriedolaethau ac Awdurdodau Iechyd Arbennig sy'n nodi rhwymedigaethau cyrff y GIG i gymryd rhan yn y Pwyllgor Cydwasanaethau ac i gymryd cyfrifoldeb ar y cyd am bennu'r polisi a chyflenwi'r Cydwasanaethau i'r gwasanaeth iechyd yng Nghymru. Ni fydd y cyfrifoldeb dros arfer y swyddogaethau Cydwasanaethau yn gyfrifoldeb i Fwrdd Ymddiriedolaeth GIG Felindre ond bydd yn gyfrifoldeb a rennir gan holl gyrff y GIG yng Nghymru.
- 4.0.5 Bydd y Pwyllgor Cydwasanaethau yn cael ei adnabod fel y Pwyllgor Partneriaeth Cydwasanaethau at ddibenion gweithredol.

5. GRWPIAU CYNGHORI

- 5.0.1 Caiff yr Ymddiriedolaeth, a lle y cyfarwyddir gan Weinidogion Cymru, rhaid iddi, benodi Grwpiau Cyngori i'r Ymddiriedolaeth i roi cyngor i'r Bwrdd wrth iddo arfer ei swyddogaethau.
- 5.0.2 *Nodir manylion Grwpiau Cyngori'r Ymddiriedolaeth, eu haelodaeth a'u cylch gorchwyl yn Atodlen 4.*
- 5.0.3 Mae ymrwymiad y Bwrdd i fod yn agored ac yn dryloyw wrth gynnal ei holl fusnes yn ymestyn yn gyfartal i'r gwaith a wneir gan eraill i'w gynghori wrth gynnal ei fusnes. Lle bynnag y bo'n bosibl, bydd y Bwrdd yn ei gwneud yn ofynnol i'w Grwpiau Cyngori gynnal cyfarfodydd yn gyhoeddus oni bai bod rhesymau penodol, dilys dros beidio â gwneud hynny.

5.1 Grwpiau Cyngori a sefydlwyd gan yr Ymddiriedolaeth

- 5.1.1 Mae'r Ymddiriedolaeth wedi sefydlu'r Grŵp(iau) Cyngori a ganlyn:

- Fforwm Partneriaeth Lleol

5.2 Cylch Gorchwyl a threfniadau gweithredu

- 5.2.1 Rhaid i'r Bwrdd gymeradwyo'n ffurfiol gylch gorchwyl a threfniadau gweithredu mewn perthynas ag unrhyw Grŵp Cyngori y mae wedi'i sefydlu. Rhaid i'r rhain sefydlu ei drefniadau llywodraethu a'i ffyrdd o weithio, gan nodi o leiaf:

- cwmpas ei waith (gan gynnwys ei ddiben ac unrhyw bwerau

- dirprwyedig ac awdurdod);
- aelodaeth (gan gynnwys penodi a diswyddo aelodau, rôl, cyfrifoldebau ac atebolrwydd, a thelerau ac amodau swydd) a chworwm;
- trefniadau cyfarfod;
- cyfathrebu;
- perthynas ag eraill (gan gynnwys y Bwrdd, ei Bwyllgorau a'i Grwpiau Cyngori) yn ogystal â grwpiau lleol a chenedlaethol perthnasol eraill;
- unrhyw gyfrifoldeb cyllidebol ac ariannol (lle bo'n briodol);
- ysgrifenyddiaeth a chymorth arall;
- hyfforddiant, datblygiad a pherfformiad; a
- Threfniadau adrodd a sicrwydd

Wrth wneud hynny, bydd y Bwrdd yn nodi pa rai o'r Rheolau Sefydlog hyn nad ydynt yn berthnasol i weithrediad y Grŵp Cyngori, gan gadw unrhyw agweddau o'r fath i'r isafswm angenrheidiol. Nodir y cylch gorchwyl manwl a'r trefniadau gweithredu ar gyfer Grwpiau Cyngori'r Ymddiriedolaeth yn Atodlen 4.

- 5.2.2 Caiff y Bwrdd benderfynu y dylai unrhyw Grŵp Cyngori y mae wedi'i sefydlu gael ei gefnogi gan is-grwpiau i'w gynorthwyo i gynnal ei waith, neu caiff y Grŵp Cyngori ei hun benderfynu ar drefniadau o'r fath, ar yr amod bod y Bwrdd yn cymeradwyo camau o'r fath.

5.3 Cefnogaeth i Grwpiau Cyngori

- 5.3.1 Bydd Ysgrifennydd Bwrdd yr Ymddiriedolaeth, ar ran y Cadeirydd, yn sicrhau bod gan y Grwpiau Cyngori'r adnoddau priodol i gyflawni eu rôl drwy:

- Gydgysylltu a hwyluso gweithgarwch cynefino a datblygu sefydliadol priodol;
- Sicrhau y darperir cyngor a chymorth llywodraethu i Gadeirydd y Grŵp Cyngori ar y modd y mae'n cynnal ei fusnes a'i berthynas â Bwrdd yr Ymddiriedolaeth ac eraill;
- Sicrhau y darperir cymorth ysgrifenyddol ar gyfer cyfarfodydd y Grŵp Cyngori (ar gyfer trefniadau penodol sy'n ymwneud â'r Fforwm Partneriaeth Lleol gweler 5.7 ac Atodlen 4);
- Sicrhau bod y Grŵp Cyngori yn cael yr wybodaeth sydd ei hangen arno'n amserol;
- Sicrhau cysylltiadau cryf â chymunedau/grwpiau/gweithwyr proffesiynol fel y bo'n briodol; a
- Hwyluso adrodd effeithiol i'r Bwrdd

galluogi'r Bwrdd i gael sicrwydd bod y ffordd y caiff busnes ei gynnal o fewn y Grŵp Cyngori yn cyd-fynd â'r fframwaith llywodraethu a gweithredu y mae wedi'i osod.

5.4 Cyfrinachedd

- 5.4.1 Rhaid i aelodau'r Grŵp Cyngori a mynychwyr beidio â datgelu unrhyw fater yr ymdriniwyd ag ef neu a ddygir gerbron Grŵp yn gyfrinachol heb ganiatâd Cadeirydd y Grŵp Cyngori.

5.5 Cyngor ac adborth

- 5.5.1 Gall yr Ymddiriedolaeth ofyn yn benodol am gyngor ac adborth gan y Grŵp/Grwpiau Cyngori ar unrhyw agwedd ar ei fusnes a gallant hefyd gynnig cyngor ac adborth hyd yn oed os na fydd yr Ymddiriedolaeth yn gofyn yn benodol amdanynt. Gall y Grŵp(iau) roi cyngor i'r Bwrdd:
- Mewn cyngor ysgrifenedig;
 - Neu mewn unrhyw ffurf a nodir gan y Bwrdd.

5.6 Gweithgaredd adrodd

- 5.6.1 Bydd y Bwrdd yn sicrhau bod Cadeiryddion pob Grŵp Cyngori yn adrodd yn ffurfiol, yn rheolaidd ac yn amserol i'r Bwrdd ar eu gweithgareddau. Bydd Cadeiryddion y Grwpiau Cyngori yn tynnu sylw penodol y Bwrdd at unrhyw faterion arwyddocaol sy'n cael eu hystyried ac yn adrodd ar gyfanswm ei weithgareddau drwy gynhyrchu cofnodion neu adroddiadau ysgrifenedig eraill.
- 5.6.2 Bydd pob Grŵp Cyngori hefyd yn cyflwyno adroddiad blynyddol i'r Bwrdd drwy'r Cadeirydd o fewn 6 wythnos i ddiwedd y flwyddyn adrodd yn nodi ei weithgareddau yn ystod y flwyddyn ac yn manylu ar ganlyniadau adolygiad o'i berfformiad ac unrhyw is-grwpiau y mae wedi'u sefydlu.
- 5.6.3 Bydd pob Grŵp Cyngori yn adrodd yn rheolaidd ar ei weithgareddau i'r rhai y maent yn cynrychioli eu buddiannau.

5.7 Y Fforwm Partneriaeth Lleol (LPF)

Swydd

- 5.7.1 Rôl y Fforwm Partneriaeth Lleol yw darparu mecanwaith ffurfiol lle mae'r Ymddiriedolaeth, fel cyflogwr, ac undebau llafur/cyrff proffesiynol sy'n cynrychioli gweithwyr yr Ymddiriedolaeth (a elwir o hyn ymlaen yn sefydliadau staff) yn gweithio gyda'i gilydd i wella gwasanaethau iechyd ar gyfer y dinasyddion a wasanaethir gan yr Ymddiriedolaeth – a gyflawnir trwy broses ymgynghori, negodi a chyfathrebu rheolaidd ac amserol. Wrth wneud hynny, rhaid i'r Fforwm Partneriaeth Lleol gynrychioli safbwyntiau a buddiannau gweithlu'r Ymddiriedolaeth yn effeithiol.
- 5.7.2 Yn y Fforwm, bydd yr Ymddiriedolaeth a'r sefydliadau staff yn dod ynghyd i lywio, trafod a cheisio cytuno ar flaenoriaethau lleol ar faterion yn ymwneud â'r gweithlu a'r gwasanaeth iechyd; ac i lywio barn ynghylch blaenoriaethau cenedlaethol ar faterion iechyd.

5.8 Perthynas â'r Bwrdd ac eraill

- 5.8.1 Mae prif gyswllt y Fforwm Partneriaeth Lleol (LPF) â'r Bwrdd drwy aelodau Gweithredol yr LPF.
- 5.8.2 Gall y Bwrdd benderfynu y bydd aelodau dynodedig o'r Bwrdd neu staff yr Ymddiriedolaeth yn bresennol mewn cyfarfodydd LPF. Gall Cadeirydd yr LPF hefyd ofyn am bresenoldeb aelodau'r Bwrdd neu staff yr Ymddiriedolaeth, yn amodol ar gytundeb Cadeirydd yr Ymddiriedolaeth.
- 5.8.3 Bydd y Bwrdd yn pennu'r trefniadau ar gyfer unrhyw gyfarfodydd ar y cyd rhwng y Bwrdd ac aelodau cynrychioliadol staff yr LPF.
- 5.8.4 **Bydd Cadeirydd y Bwrdd yn rhoi trefniadau ar waith i gwrdd â Chyd-gadeiryddion yr LPF yn rheolaidd i drafod gweithgareddau a gweithrediad yr LPF.**
- 5.8.5 Bydd y Fforwm Partneriaeth Lleol yn sicrhau cysylltiadau a pherthnasoedd effeithiol â grwpiau/fforymau eraill ar lefel leol a, lle y bo'n briodol, ar lefel genedlaethol.

Cyfeiriwch at Atodlen 4 am Gylch Gorchwyl a Threfniadau Gweithredu manwl ar gyfer Grwpiau Cynghori.

6. GWEITHIO MEWN PARTNERIAETH

- 6.0.1 Bydd yr Ymddiriedolaeth yn gweithio'n adeiladol mewn partneriaeth ag eraill i gynllunio a sicrhau y darperir dull system gyfan deg, o ansawdd uchel at iechyd, llesiant a gofal cymdeithasol i'w dinasyddion. Cyflawnir hyn yn unol â'i ddyletswyddau statudol ac unrhyw ofynion neu gyfarwyddiadau penodol a wneir gan Weinidogion Cymru.
- 6.0.2 Bydd y Cadeirydd yn sicrhau bod y Bwrdd wedi nodi ei holl bartneriaid allweddol a rhanddeiliaid eraill ac wedi sefydlu mecanweithiau clir ar gyfer ymgysylltu â hwy a'u cynnwys yng ngwaith yr Ymddiriedolaeth drwy'r:
- Strwythurau a threfniadau gweithredu'r Ymddiriedolaeth ei hun, e.e. Grwpiau Cynghori; a
 - Cynnwys aelodau'r Bwrdd a swyddogion yr Ymddiriedolaeth sydd ag awdurdod dirprwyedig i gynrychioli'r Ymddiriedolaeth ac, fel y bo'n briodol, i wneud penderfyniadau ar ei rhan (ar lefel leol iawn a lefel y gymuned gyfan) mewn partneriaethau a grwpiau cymunedol – megis Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus.
- 6.0.3 Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 yn nodi dyletswyddau ar gyfer gweithio mewn partneriaeth ag awdurdodau lleol gan ategu dyletswyddau presennol o dan adran 82 o Ddeddf y GIG 2006 (dyletswydd i gydweithredu ag awdurdodau lleol) ac adrannau 10 (trefniadau gyda chyrff eraill) a 38 (dyletswydd i sicrhau bod gwasanaethau ar gael i alluogi swyddogaethau awdurdodau lleol i gael

eu cyflawni) o Ddeddf y GIG (Cymru) 2006. Mae nodyn cyngor ar weithio mewn partneriaeth – goblygiadau Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 i fyrddau iechyd ac Ymddiriedolaethau'r GIG wedi'i gyhoeddi a gellir ei weld yma: https://gofalcymdeithasol.cymru/cms_assets/hub-downloads/Partnership-working—implications-for-health-boards-and-NHS-Trusts.pdf

- 6.0.4 Bydd y Bwrdd yn parhau i adolygu ei drefniadau partneriaeth er mwyn sicrhau eglurder parhaus ynghylch diben, canlyniadau dymunol a chyfrifoldebau partner. Rhaid iddo sicrhau camau amserol i newid, addasu neu derfynu partneriaethau lle nad ydynt bellach yn cyflawni diben defnyddiol, yn unol â'i ddyletswyddau statudol; unrhyw ofynion neu gyfarwyddiadau penodol a wneir gan Weinidogion Cymru; a'r telerau ac amodau y cytunwyd arnynt ar gyfer y bartneriaeth.

6.1 Corff Llais y Dinesydd ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol, Cymru (a elwir yn Llais)

- 6.1.1 **Mae Rhan 4 o Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru) 2020** (Deddf 2020) yn gosod ystod o ddyletswyddau ar Ymddiriedolaethau mewn perthynas ag ymgysylltu a chynnwys Llais yn ei weithrediadau.

- 6.1.2 Mae Deddf 2020 yn gosod dyletswydd statudol ar yr Ymddiriedolaeth i ystyried unrhyw sylwadau a wneir iddynt gan Llais. Mae Canllawiau Statudol ar Sylwadau wedi'u cyhoeddi i arwain cyrff y GIG, awdurdodau lleol a Llais ar sut y dylid cyflwyno ac ystyried y sylwadau hyn.

Mae'r Canllawiau Statudol ar Sylwadau a wneir gan Gorff Llais y Dinesydd i'w gweld yn <https://www.llyw.cymru/sites/default/files/publications/2023-04/statutory-guidance-on-representations-made-by-the-citizen-voice-body.pdf>

- 6.1.3 Mae Deddf 2020 hefyd yn gosod dyletswydd statudol ar yr Ymddiriedolaeth i hybu ymwybyddiaeth o Llais a gwneud trefniadau i ymgysylltu a chydweithio gyda Llais gyda golwg ar gefnogi ei gilydd wrth gyflawni eu swyddogaethau perthnasol. Gall hyrwyddo a hwyluso ymgysylltiad rhwng unigolion a Llais trwy fynediad at eiddo perthnasol helpu i gryfhau llais y cyhoedd a chyfranogiad y cyhoedd wrth lunio dyluniad a chyflwyniad gwasanaethau. Mae'n rhaid i'r Ymddiriedolaeth roi sylw i'r Cod Ymarfer ar Fynediad at Adeiladau ac Ymgysylltu ag Unigolion (cyn belled ag y bo'r cod yn berthnasol).

- 6.1.4 Mae'r Cod Ymarfer ar Fynediad i Safleoedd ac Ymgysylltu ag Unigolion ar gael o; <https://www.llyw.cymru/cod-ymarfer-i-llais-ar-fynediad-i-safleoedd-ac-ymgysylltu-phobl>

- 6.1.5 Wrth gyflawni'r dyletswyddau hyn, ac o ystyried natur Cymru gyfan swyddogaethau'r Ymddiriedolaeth, bydd y Bwrdd yn gweithio'n adeiladol

gyda Bwrdd Llais i sicrhau bod swyddfeydd rhanbarthol Llais yn ymwneud, fel y bo'n briodol, â:

- Chynllunio darpariaeth ei wasanaethau gofal iechyd;
- Datblygu ac ystyried cynigion ar gyfer newid gwasanaethau a'r ffordd y darperir y gwasanaethau hynny;
- Penderfyniadau'r Bwrdd sy'n effeithio ar weithrediad y gwasanaethau gofal iechyd hynny y mae'n gyfrifol amdanynt; ac
- Ymgysylltu, ymgynghori'n ffurfiol a gweithio ar y cyd â Llais ar unrhyw gynigion ar gyfer datblygiad sylweddol neu newid y gwasanaethau y mae'n gyfrifol amdanynt, yn unol â'r Canllawiau ar Newidiadau i Wasanaethau Iechyd yng Nghymru 2023.

Mae'r Canllawiau ar Newidiadau i Wasanaethau Iechyd i'w gweld yn <https://www.llyw.cymru/canllawiau-yng-hylch-newidiadau-i-wasanaethau-iechyd>

- 6.1.6 Bydd y Bwrdd yn sicrhau bod Llais yn cael yr wybodaeth sydd ei hangen arno yn amserol i'w alluogi i gyflawni ei swyddogaethau'n effeithiol.

Perthynas â'r Bwrdd

- 6.1.7 Gall y Bwrdd benderfynu y gwahoddir cynrychiolydd (cynrychiolwyr) Llais dynodedig i fynychu cyfarfodydd y Bwrdd.
- 6.1.8 Bydd y Bwrdd yn sicrhau bod trefniadau yn eu lle ar gyfer cyfarfodydd rheolaidd rhwng swyddogion yr Ymddiriedolaeth a chynrychiolwyr Llais.
- 6.1.9 Bydd Cadeirydd y Bwrdd yn rhoi trefniadau ar waith i gwrdd â'r Cadeirydd neu'r Dirprwy Gadeirydd a/neu gynrychiolwyr Llais yn rheolaidd i drafod materion o ddiddordeb cyffredin.

7. CYFARFODYDD

7.1 Rhoi Dinasyddion yn Gyntaf

7.1.1 Bydd busnes yr Ymddiriedolaeth yn cael ei gynnal yn agored ac yn dryloyw mewn modd sy'n annog ei ddinasyddion, partneriaid cymunedol a rhanddeiliaid eraill i ymgysylltu'n weithredol. Bydd yr Ymddiriedolaeth, trwy gynllunio a chynnal cyfarfodydd a gynhelir yn gyhoeddus, yn hwyluso hyn mewn nifer o ffyrdd, gan gynnwys:

- Cyfathrebu gweithredol o fusnes a gweithgareddau sydd i ddod;
- Dewis lleoliadau hygyrch, addas ar gyfer cyfarfodydd pan na chynhelir y rhain drwy ddulliau electronig;
- Argaeledd papurau yn y Gymraeg a'r Saesneg ac mewn fformatau hygyrch, megis Braille, print bras, hawdd ei ddarllen (pan ofynnir amdanynt a lle bo angen) ac mewn fformatau electronig;
- Gofyn i fynychwyr hysbysu'r Ymddiriedolaeth o unrhyw anghenion mynediad yn ddigon buan cyn cyfarfod arfaethedig, ac ymateb yn briodol, e.e. trefnu dehongliad Iaith Arwyddion Prydain (BSL) mewn cyfarfodydd; a
- Lle y bo'n briodol, sicrhau bod trefniadau cyfieithu addas ar waith i alluogi cynnal cyfarfodydd naill ai yn Gymraeg neu Saesneg.

yn unol â gofynion deddfwriaethol, e.e., y Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd, yn ogystal â'i Strategaeth Gyfathrebu a darpariaethau a wnaed mewn ymateb i'r hysbysiad cydymffurfio a gyhoeddwyd gan Gomisiynydd y Gymraeg o dan adran 44 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011.

7.1.2 Bydd y Cadeirydd yn sicrhau, wrth benderfynu ar y materion i'w hystyried gan y Bwrdd, bod ystyriaeth lawn yn cael ei rhoi i farn a buddiannau dinasyddion yr Ymddiriedolaeth a rhanddeiliaid eraill, gan gynnwys unrhyw farn a fynegir yn ffurfiol i'r Ymddiriedolaeth, e.e. trwy Llais.

7.2 Cynllun Blynyddol Busnes y Bwrdd

7.2.1 Bydd Ysgrifennydd y Bwrdd, ar ran y Cadeirydd, yn cynhyrchu Cynllun Blynyddol o fusnes y Bwrdd. Bydd y cynllun hwn yn cynnwys cynigion ar ddyddiadau cyfarfodydd, lleoliadau a chwmpas gweithgarwch busnes yn ystod y flwyddyn, gan gymryd i ystyriaeth y bydd cyfarfodydd cyffredinol y Bwrdd yn cael eu cynnal yn rheolaidd ac o leiaf chwe gwaith y flwyddyn. Bydd y Cynllun hefyd yn nodi unrhyw eitemau sefydlog a fydd yn ymddangos ar agenda pob Bwrdd.

7.2.2 Bydd y cynllun yn nodi'r trefniadau sydd yn eu lle i alluogi'r Ymddiriedolaeth i gwrdd â'i rhwymedigaethau i'w dinasyddion fel yr amlinellir ym mharagraff 6.1.1 tra hefyd yn caniatáu i aelodau'r Bwrdd gyfrannu naill ai yn y Gymraeg neu'r Saesneg, lle bo'n briodol.

7.2.3 Bydd y cynllun hefyd yn cynnwys cyfarfodydd ffurfiol y Bwrdd, sesiynau Datblygu Bwrdd rheolaidd a, lle y bo'n briodol, gweithgareddau arfaethedig Pwyllgorau a Grwpiau Cyngori'r Bwrdd.

7.2.4 Bydd y Bwrdd yn cytuno ar y cynllun ar gyfer y flwyddyn i ddod erbyn

diwedd mis Mawrth, a bydd y cynllun hwn yn cael ei gyhoeddi ar wefan y sefydliad.

Cyfarfod Cyffredinol Blynnyddol (CCB)

7.2.5 Os na chaiff dyddiad arall ei bennu, rhaid i'r Ymddiriedolaeth gynnal Cyfarfod Cyffredinol Blynnyddol yn gyhoeddus erbyn 31 Gorffennaf bob blwyddyn fan bellaf. O leiaf 10 diwrnod calendr cyn y cyfarfod, bydd hysbysiad cyhoeddus o'r bwriad i gynnal y cyfarfod, amser a lleoliad y cyfarfod, a'r agenda yn cael ei arddangos yn ddwyieithog (yn Gymraeg ac yn Saesneg) ar wefan yr Ymddiriedolaeth.

Bydd yr hysbysiad yn nodi:

- Ceir copïau electronig neu bapur o Adroddiad Blynnyddol a Chyfrifon yr Ymddiriedolaeth, ar gais, cyn y cyfarfod; a bydd yn nodi
- Sut y gellir cael copïau, ym mha iaith ac ym mha fformat, e.e. fel Braille, print bras, hawdd ei ddarllen ac ati.

7.2.6 Rhaid i'r CCB gynnwys cyflwyno'r Adroddiad Blynnyddol a'r cyfrifon archwiliedig, ynghyd â (lle bo'n berthnasol), fersiwn gryno archwiliedig o'r cyfrifon blynnyddol a'r cronfeydd a ddelir yng nghyfrifon yr ymddiriedolaeth, a gall hefyd gynnwys cyflwyno adroddiadau eraill sydd o ddiddordeb i ddinasyddion ac eraill.

7.2.7 Bydd cofnod o'r cyfarfod yn cael ei gyflwyno i gyfarfod cyffredinol nesaf y Bwrdd i'w gytuno.

7.3 Galw Cyfarfodydd

7.3.1 Yn ogystal â'r cyfarfodydd cynlluniedig a gytunwyd gan y Bwrdd, gall y Cadeirydd alw cyfarfod o'r Bwrdd ar unrhyw adeg. Gall aelodau unigol o'r Bwrdd hefyd ofyn i'r Cadeirydd alw cyfarfod ar yr amod bod o leiaf draean o holl aelodau'r Bwrdd, yn cefnogi cais o'r fath.

7.3.2 Os nad yw'r Cadeirydd yn galw cyfarfod o fewn saith diwrnod ar ôl derbyn cais o'r fath gan aelodau'r Bwrdd, yna gall aelodau'r Bwrdd hynny eu hunain alw cyfarfod.

7.4 Paratoi ar gyfer Cyfarfodydd

Gosod yr agenda

7.4.1 Bydd y Cadeirydd, mewn ymgynghoriad â'r Prif Weithredwr ac Ysgrifennydd y Bwrdd, yn gosod yr Agenda. Wrth wneud hynny, byddant yn ystyried y gweithgarwch arfaethedig a bennwyd yng nghylch blynnyddol busnes y Bwrdd; unrhyw eitemau sefydlog cytunedig gan y Bwrdd; unrhyw eitemau perthnasol a dderbyniwyd gan Bwyllgorau a Grwpiau Cynghori'r Bwrdd; a'r blaenoriaethau sy'n wynebu'r Ymddiriedolaeth. Rhaid i'r Cadeirydd sicrhau bod yr holl faterion perthnasol yn cael eu dwyn gerbron y Bwrdd yn amserol.

- 7.4.2 Gall unrhyw aelod o'r Bwrdd ofyn i fater gael ei roi ar yr Agenda drwy ysgrifennu at y Cadeirydd, gan gopïo Ysgrifennydd y Bwrdd, o leiaf 12 diwrnod calendr cyn y cyfarfod. Rhaid i'r cais nodi a fwriedir trafod yr eitem fusnes yn gyhoeddus a dylai gynnwys gwybodaeth ategol briodol. Gall y Cadeirydd, yn ôl ei ddisgresiwn, gynnwys eitemau ar yr agenda y gofynnwyd amdanynt ar ôl y cyfnod rhybudd o 12 diwrnod os byddai hyn o fudd i gynnal busnes y bwrdd.

Hysbysu ac arfogi aelodau'r Bwrdd

- 7.4.3 Bydd aelodau'r Bwrdd yn cael Agenda a set gyflawn o bapurau ategol o leiaf 5 diwrnod llawn cyn cyfarfod ffurfiol o'r Bwrdd. Gellir darparu'r wybodaeth hon i aelodau'r Bwrdd yn electronig neu ar bapur, mewn fformat hygyrch, i'r cyfeiriad a ddarperir, ac yn unol â'u dewis datganedig. Gellir darparu papurau ategol, yn eithriadol, ar ôl yr amser hwn ar yr amod bod y Cadeirydd yn fodlon na fyddai gallu'r Bwrdd i ystyried y materion a gynhwysir yn y papur wedi'i amharu.
- 7.4.4 Ni chaiff unrhyw bapurau eu cynnwys i'w hystyried a'u penderfynu gan y Bwrdd oni bai bod y Cadeirydd wedi'i fodloni (yn amodol ar gyngor gan Ysgrifennydd y Bwrdd, fel y bo'n briodol) bod y wybodaeth sydd ynddi yn ddigonol i alluogi'r Bwrdd i wneud penderfyniad rhesymol. Bydd hyn yn cynnwys tystiolaeth bod asesiadau effaith priodol wedi'u cynnal a'u hystyried. Cynhelir asesiadau effaith ar yr holl bolisiâu, strategaethau, canllawiau a neu arferion newydd neu ddiwygiedig sydd i'w hystyried gan y Bwrdd, a bydd canlyniad yr asesiad hwnnw yn cyd-fynd â'r adroddiad i'r Bwrdd er mwyn galluogi'r Bwrdd i wneud penderfyniad gwybodus.
- 7.4.5 Os na fydd o leiaf hanner aelodau'r Bwrdd yn derbyn yr Agenda a'r papurau ar gyfer y cyfarfod fel y nodir uchod, rhaid i'r Cadeirydd ystyried a fyddai'r Bwrdd yn dal i allu cyflawni ei rôl a chyflawni ei gyfrifoldebau drwy gynnal y cyfarfod. Pan fydd y Cadeirydd yn penderfynu y dylai'r cyfarfod fynd yn ei flaen, cofnodir ei benderfyniad, a'r rheswm drosto, yn y cofnodion.
- 7.4.6 Yn achos cyfarfod a alwyd gan aelodau'r Bwrdd, rhaid i hysbysiad o'r cyfarfod hwnnw gael ei lofnodi gan yr aelodau hynny a bydd y busnes a gynhelir yn cael ei gyfyngu i'r hyn a nodir yn yr hysbysiad.

Hysbysu'r cyhoedd ac eraill

- 7.4.7 Ac eithrio cyfarfodydd a elwir yn unol â Rheol Sefydlog 7.3, o leiaf 10 diwrnod llawn cyn pob cyfarfod o'r Bwrdd, arddangosir hysbysiad cyhoeddus o amser a lleoliad y cyfarfod, a rhan gyhoeddus yr agenda, yn ddwyieithog (yn Gymraeg a Saesneg):
- Ar wefan yr Ymddiriedolaeth, yn ogystal â
 - Trwy ddulliau cyfathrebu eraill fel y'u nodir yn strategaeth gyfathrebu IGDC.

- 7.4.8 Wrth roi gwybod am y cyfarfod sydd i ddod, bydd yr Ymddiriedolaeth yn

nodi pryd a sut y gellir cyrchu'r Agenda a'r papurau sy'n cefnogi rhan gyhoeddus yr Agenda, ym mha iaith ac ym mha fformat, e.e., fel Braille, print bras, hawdd ei ddarllen, ac ati. Bydd yr agenda a'r papurau ar gael i'r cyhoedd o leiaf 5 diwrnod llawn cyn pob cyfarfod o'r Bwrdd.

7.5 Cynnal Cyfarfodydd Bwrdd

Mynediad y cyhoedd, y wasg ac arsylwyr eraill

7.5.1 Bydd yr Ymddiriedolaeth yn annog y cyhoedd ac aelodau o'r wasg i fynychu ei gyfarfodydd Bwrdd ffurfiol yn ogystal â swyddogion yr Ymddiriedolaeth neu gynrychiolwyr o sefydliadau sydd â diddordeb ym musnes yr Ymddiriedolaeth. Bydd y lleoliad ar gyfer cyfarfodydd o'r fath yn briodol i hwyluso mynediad hawdd i fynychwyr a gwasanaethau cyfieithu; a bydd ganddynt gyfleusterau priodol i wneud y mwyaf o hygyrchedd.

7.5.2 Bydd y Bwrdd a'i Bwyllgorau yn cynnal cymaint o'i fusnes ffurfiol ag sy'n bosibl yn gyhoeddus. Efallai y bydd amgylchiadau lle na fyddai er budd y cyhoedd i drafod mater yn gyhoeddus, e.e. busnes sy'n ymwneud â mater cyfrinachol. Mewn achosion o'r fath, bydd y Cadeirydd (a gynghorwyd gan Ysgrifennydd y Bwrdd lle y bo'n briodol) yn trefnu'r materion hyn yn unol â hynny ac yn ei gwneud yn ofynnol bod unrhyw arsylwyr yn tynnu'n ôl o'r cyfarfod. Wrth wneud hynny, bydd y Bwrdd yn penderfynu:

Bod cynrychiolwyr o'r wasg ac aelodau eraill o'r cyhoedd yn cael eu gwahardd o weddill y cyfarfod hwn o gofio natur gyfrinachol y busnes sydd i'w drafod, y gallai cyhoeddusrwydd yn ei gylch ragfarnu budd y cyhoedd yn unol ag Adran 1 (2) Deddf Cyrff Cyhoeddus (Mynediad i Gyfarfodydd) 1960 (p.67).

7.5.3 O dan yr amgylchiadau hyn, pan nad yw'r Bwrdd yn cyfarfod mewn sesiwn gyhoeddus, bydd yn gweithredu mewn sesiwn breifat, gan adrodd yn ffurfiol am unrhyw benderfyniadau a wneir i gyfarfod nesaf y Bwrdd mewn sesiwn gyhoeddus. Lle bynnag y bo modd, bydd yr adroddiadau hynny'n cael eu cynnal ar ddiwedd sesiwn breifat, drwy ailymgynnull cyfarfod o'r Bwrdd a gynhelir mewn sesiwn gyhoeddus.

7.5.4 Bydd Ysgrifennydd y Bwrdd, ar ran y Cadeirydd, yn cadw golwg ar natur a maint y busnes a gynhelir mewn sesiwn breifat i sicrhau bod trefniadau o'r fath yn cael eu mabwysiadu dim ond pan fo hynny'n gwbl angenrheidiol.

7.5.5 Wrth annog mynediad i Gyfarfodydd Bwrdd ffurfiol gan aelodau o'r cyhoedd ac eraill, bydd y Bwrdd yn ei gwneud yn glir bod mynychwyr yn cael eu croesawu fel arsylwyr. Bydd y Cadeirydd yn cymryd pob cam angenrheidiol i sicrhau bod busnes y Bwrdd yn cael ei gynnal heb ymyrraeth ac aflonyddwch. Mewn amgylchiadau eithriadol, gall hyn gynnwys gofyniad bod arsylwyr yn gadael y cyfarfod.

7.5.6 Oni bai bod y Bwrdd wedi rhoi cytundeb penodol ymlaen llaw, ni chaniateir i aelodau o'r cyhoedd neu arsylwyr eraill recordio trafodion mewn unrhyw fodd heblaw yn ysgrifenedig.

Annerch y Bwrdd, ei Bwyllgorau a'i Grwpiau Cyngori

- 7.5.7 Bydd y Bwrdd yn penderfynu pa drefniadau a thelerau ac amodau y mae'n teimlo sy'n briodol wrth estyn gwahoddiad i arsylwyr fynychu a mynd i'r afael ag unrhyw gyfarfodydd o'r Bwrdd, ei Bwyllgorau a'i Grwpiau Cyngori, a gallant newid, diwygio neu amrywio'r telerau ac amodau hyn fel y mae'n ystyried yn briodol. Wrth wneud hynny, bydd y Bwrdd yn ystyried ei gyfrifoldeb i annog ymgysylltu a, lle bo'n briodol, cynnwys dinasyddion a rhanddeiliaid yng ngwaith yr Ymddiriedolaeth, (boed yn uniongyrchol neu drwy weithgareddau cyrff fel Llais a Grwpiau Cyngori'r Ymddiriedolaeth sy'n cynrychioli dinasyddion a rhanddeiliaid eraill) ac i ddangos didwylledd a thryloywder wrth gynnal busnes.

Cadeirio Cyfarfodydd y Bwrdd

- 7.5.8 Bydd Cadeirydd yr Ymddiriedolaeth yn llywyddu mewn unrhyw gyfarfod o'r Bwrdd oni bai eu bod yn absennol am unrhyw reswm (gan gynnwys unrhyw absenoldeb dros dro neu anghymhwysio rhag cymryd rhan ar sail gwrthdaro buddiannau). O dan yr amgylchiadau hyn, bydd yr Is-gadeirydd yn llywyddu. Os yw'r Cadeirydd a'r is-gadeirydd yn absennol neu wedi'u gwahardd, bydd Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol yn llywyddu fel Cadeirydd y cyfarfod. Os yw'r tri yn absennol neu wedi'u gwahardd, bydd y Cyfarwyddwyr Anweithredol sy'n bresennol yn penderfynu yn gyntaf a ddylid bwrw ymlaen â'r cyfarfod, cyn ethol un o'r Cyfarwyddwyr Anweithredol i lywyddu.
- 7.5.9 Rhaid i'r Cadeirydd sicrhau bod y cyfarfod yn cael ei drin mewn modd sy'n galluogi'r Bwrdd i ddod i benderfyniadau effeithiol ar y materion sydd ger ei bron. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod cyfraniadau aelodau'r Bwrdd yn amserol ac yn berthnasol ac yn symud busnes ymlaen ar gyflymder priodol. Wrth wneud hynny, rhaid i'r Bwrdd gael mynediad at gyngor priodol ar y modd y cynhelir y cyfarfod drwy bresenoldeb Ysgrifennydd y Bwrdd enwebedig. Y Cadeirydd sydd â'r gair olaf ar unrhyw fater sy'n ymwneud â chynnal busnes y Bwrdd.

Cworwm

- 7.5.10 Rhaid i o leiaf un rhan o dair o holl aelodau'r Bwrdd, y mae o leiaf un ohonynt yn Gyfarwyddwr Gweithredol a dau yn Gyfarwyddwr Anweithredol, fod yn bresennol er mwyn caniatáu i unrhyw fusnes ffurfiol gael ei gynnal mewn cyfarfod Bwrdd.
- 7.5.11 Os na all y Prif Weithredwr neu Gyfarwyddwr Gweithredol fynychu cyfarfod o'r Bwrdd, yna gall dirprwy enwebedig fod yn bresennol yn ei absenoldeb a gall gymryd rhan yn y cyfarfod, ar yr amod bod y Cadeirydd wedi cytuno ar yr enwebiad cyn y cyfarfod. Fodd bynnag, ni ellir dirprwyo hawliau pleidleisio aelodau'r Bwrdd felly ni chaiff y dirprwy enwebedig bleidleisio na chael ei gyfrif tuag at y cworwm. Os yw dirprwy eisoes yn aelod o'r Bwrdd yn ei rinwedd ei hun, e.e. bydd person sy'n dirprwyo ar

ran y Prif Weithredwr fel arfer yn Gyfarwyddwr Gweithredol, bydd yn gallu arfer ei bleidlais ei hunan yn y ffordd arferol ond ni fydd ganddo unrhyw hawliau pleidleisio ychwanegol.

- 7.5.12 Rhaid cynnal y cworwm yn ystod cyfarfod i ganiatáu i fusnes ffurfiol gael ei gynnal, h.y. unrhyw benderfyniadau sydd i'w gwneud. Ni fydd unrhyw aelod o'r Bwrdd sydd wedi'i anghymhwysu drwy wrthdaro buddiannau rhag cymryd rhan yn y drafodaeth ar unrhyw fater a/neu rhag pleidleisio ar unrhyw benderfyniad yn cyfrif mwyach tuag at y cworwm. Os bydd hyn yn arwain at beidio â bodloni'r cworwm, ni ellir ystyried y mater neu'r penderfyniad penodol hwnnw ymhellach yn y cyfarfod hwnnw, a rhaid ei nodi yn y cofnodion.

Delio â chynigion

- 7.5.13 Yng nghwrs arferol eitemau busnes y Bwrdd sydd wedi'u cynnwys ar yr agenda, mae trafodaethau a phenderfyniadau yn seiliedig ar gonsensws. Felly, nid yw ystyried cynnig yn fater arferol a gellir ei ystyried yn eithriadol, e.e. lle mae agwedd ar gyflawni gwasanaeth yn achos pryder penodol, caiff aelod o'r Bwrdd gyflwyno cynnig sy'n cynnig bod adolygiad ffurfiol o'r maes gwasanaeth hwnnw yn cael ei gynnal gan un o Bwyllgorau'r Bwrdd. Bydd Ysgrifennydd y Bwrdd yn cynghori'r Cadeirydd ar y broses ffurfiol ar gyfer ymdrin â chynigion. Ni fydd unrhyw gynnig na gwelliant i gynnig yn cael ei ystyried gan y Bwrdd oni bai ei fod yn cael ei gynnig gan aelod o'r Bwrdd a'i eilio gan aelod arall o'r Bwrdd (gan gynnwys y Cadeirydd).
- 7.5.14 **Cynnig hysbysiad ffurfiol o gynnig** – Rhaid i unrhyw aelod o'r Bwrdd sy'n dymuno cyflwyno cynnig hysbysu'r Cadeirydd yn ysgrifenedig o'r cynnig arfaethedig o leiaf 12 diwrnod cyn cyfarfod arfaethedig. Yn eithriadol, gellir cyflwyno cynnig brys hyd at awr cyn dechrau'r cyfarfod, ar yr amod bod y rhesymau dros y brys wedi'u nodi'n glir. Pan fo digon o rybudd wedi'i roi, a bod y Cadeirydd wedi penderfynu bod y cynnig arfaethedig yn berthnasol i fusnes y Bwrdd, bydd y mater yn cael ei gynnwys ar yr Agenda, neu, os oes cynnig brys wedi'i gyflwyno, bydd y Cadeirydd yn datgan y cynnig ar ddechrau'r cyfarfod fel eitem ychwanegol i'w chynnwys ar yr agenda.
- 7.5.15 Mae gan y Cadeirydd hefyd y disgresiwn i dderbyn cynnig a gynigiwyd yn ystod cyfarfod ar yr amod bod y mater yn cael ei ystyried yn ddigon pwysig ac na fyddai ei gynnwys yn cael effaith andwyol ar gynnal busnes y Bwrdd.
- 7.5.16 **Gwelliannau** - Caiff unrhyw aelod o'r Bwrdd gynnig gwelliant i'r cynnig ar unrhyw adeg cyn, neu yn ystod cyfarfod a rhaid i'r Cynnig hwn gael ei ystyried gan y Bwrdd ochr yn ochr â'r cynnig.
- 7.5.17 Os oes nifer o welliannau arfaethedig i'r cynnig, bydd pob gwelliant yn cael ei ystyried yn ei dro, ac os caiff ei basio, daw'r cynnig diwygiedig yn sail i'r

gwelliannau pellach gael eu hystyried, h.y. y cynnig sylweddol.

7.5.18 Cynigion sy'n cael eu trafod – Pan fydd cynnig yn cael ei drafod, caiff unrhyw aelod o'r Bwrdd gynnig:

- Diwygio'r cynnig;
- Dylid gohirio'r cyfarfod;
- Dylid gohirio'r drafodaeth a symud ymlaen i'r eitem nesaf o fusnes;
 - Ni chaniateir i aelod o'r Bwrdd gael ei glywed ymhellach;
- Y Bwrdd sy'n penderfynu ar y cynnig sydd ger eu bron;
- Dylid penodi Pwyllgor ad hoc i ddelio ag eitem benodol o fusnes; neu
- Dylid eithrio'r cyhoedd, gan gynnwys y wasg.

7.5.19 Hawliau ymateb i gynigion – Bydd gan y cynigydd (gan gynnwys gwelliant) hawl i ymateb ar ddiwedd unrhyw ddadl ar y cynnig neu'r gwelliant yn union cyn pleidlais ar y cynnig.

7.5.20 Tynnu cynnig neu welliannau yn ôl - Gall cynnig neu welliant i gynnig, ar ôl ei gynnig a'i eilio, gael ei dynnu'n ôl gan y cynigydd gyda chytundeb yr eilydd a'r Cadeirydd.

7.5.21 Cynnig i ddiddymu penderfyniad – Ni chaiff y Bwrdd ystyried cynnig i ddiwygio neu ddiddymu unrhyw benderfyniad (neu sylwedd cyffredinol unrhyw benderfyniad) a basiwyd o fewn y chwe mis blaenorol oni bai bod y cynnig yn cael ei gefnogi gan fwyafrif (syml) aelodau'r Bwrdd.

7.5.22 Ni ellir ail-gynnig cynnig y penderfynwyd arno gan y Bwrdd o fewn chwe mis ac eithrio gan y Cadeirydd, oni bai bod y cynnig yn ymwneud â derbyn adroddiad neu argymhellion Pwyllgor/Prif Weithredwr y cyfeiriwyd mater ato.

Pleidleisio

7.5.23 Bydd y Cadeirydd yn penderfynu a ddylid mynegi penderfyniadau aelodau'r Bwrdd ar lafar, drwy godi dwylo, drwy bleidlais gudd neu drwy bleidlais a gofnodwyd. Rhaid i'r Cadeirydd ofyn am bleidlais gyfrinachol neu bleidlais wedi'i chofnodi os bydd y rhan fwyaf o aelodau'r Bwrdd pleidleisio yn gofyn amdano. Lle cynhelir pleidlais ar unrhyw gwestiwn, bydd cofnod o'r bleidlais yn cael ei gadw. Yn achos pleidlais gudd, bydd y penderfyniad yn cofnodi'r nifer sy'n pleidleisio o blaid, yn erbyn neu'n ymatal. Lle defnyddiwyd pleidlais a gofnodwyd, bydd y Cofnodion yn cofnodi enw'r unigolyn a'r modd y pleidleisiodd.

7.5.24 Wrth benderfynu ar bob cwestiwn mewn cyfarfod, rhaid i aelodau'r Bwrdd ystyried, lle y bo'n berthnasol, y safbwyntiau a fynegwyd a sylwadau a wnaed gan unigolion neu sefydliadau sy'n cynrychioli buddiannau rhanddeiliaid. Bydd safbwyntiau o'r fath fel arfer yn cael eu cyflwyno i'r Bwrdd drwy Gadeirydd(ion) Grŵp(iau) Cyngori'r Ymddiriedolaeth a chynrychiolydd (chynrychiolwyr) Llais.

- 7.5.25 Bydd y Bwrdd yn gwneud penderfyniadau ar sail barn fwyafrif syml a ddelir gan aelodau'r Bwrdd sy'n bresennol. Lle bydd penderfyniad rhanedig, h.y. ni fynegir barn fwyafrifol, bydd gan y Cadeirydd ail bleidlais a phleidlais fwrw.
- 7.5.26 Ni chaiff aelod absennol o'r Bwrdd neu ddirprwy enwebedig bleidleisio drwy ddirprwy o dan unrhyw amgylchiadau. Diffinnir absenoldeb fel bod yn absennol ar adeg y bleidlais.

7.6 Cofnod y Trafodion

- 7.6.1 Bydd cofnod o drafodion cyfarfodydd ffurfiol y Bwrdd (ac unrhyw gyfarfodydd eraill o'r bwrdd lle mae aelodau'r Bwrdd yn penderfynu) yn cael ei lunio fel 'cofnodion'. Bydd y cofnodion hyn yn cynnwys cofnod o bresenoldeb aelodau'r Bwrdd (gan gynnwys y Cadeirydd) ynghyd ag ymddiheuriadau am absenoldeb, a chânt eu cyflwyno i'w cytuno yng nghyfarfod nesaf y Bwrdd, lle bydd unrhyw drafodaeth yn cael ei chyfyngu i faterion cywirdeb. Rhaid i unrhyw ddiwygiad y cytunir arno i'r cofnodion gael ei gofnodi'n ffurfiol.
- 7.6.2 Bydd cofnodion y cytunwyd arnynt yn cael eu dosbarthu yn unol â dymuniadau aelodau'r Bwrdd, a, lle darperir cofnod o gyfarfod ffurfiol o'r Bwrdd, bydd ar gael i'r cyhoedd ar wefan yr Ymddiriedolaeth ac ar ffurf copi caled neu fformat hygyrch arall ar gais, yn unol ag unrhyw ofynion deddfwriaethol, e.e., Deddf Diogelu Data 2018, y Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data, Strategaeth Gyfathrebu'r Ymddiriedolaeth a gofynion y Gymraeg.

7.7 Cyfrinachedd

- 7.7.1 Rhaid i holl aelodau'r Bwrdd, ynghyd ag aelodau o unrhyw Bwyllgor neu Grŵp Cyngori a sefydlwyd gan neu ar ran y Bwrdd a swyddogion yr Ymddiriedolaeth barchu cyfrinachedd yr holl faterion a ystyrir gan yr Ymddiriedolaeth mewn sesiwn breifat neu a nodir mewn dogfennau nad ydynt ar gael i'r cyhoedd. Dim ond gyda chaniatâd penodol Cadeirydd y Bwrdd neu'r Pwyllgor perthnasol, fel y bo'n briodol, y gellir datgelu unrhyw faterion o'r fath, ac yn unol ag unrhyw ofynion eraill a nodir mewn manau eraill, e.e. mewn contractau cyflogaeth, o fewn y fframwaith Gwerthoedd a Safonau Ymddygiad: Y Polisi Safonau Ymddygiad a'r Weithdrefn ar gyfer Datganiadau o Fuddiant, Rhoddion, Lletygarwch, Honoraria a Nawdd neu ddeddfwriaeth megis Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Bydd y gwerthoedd a'r safonau ymddygiad hyn yn berthnasol i bawb sy'n cynnal busnes gan neu ar ran yr Ymddiriedolaeth, gan gynnwys aelodau'r Bwrdd, swyddogion yr Ymddiriedolaeth ac eraill, fel y bo'n briodol. Y fframwaith a fabwysiadwyd gan fframwaith y Bwrdd: Bydd y Polisi a'r Weithdrefn Datganiadau o Fuddiant, Rhoddion, Lletygarwch a Nawdd yn rhan o'r Rheolau Sefydlog hyn.

8.0 GWERTHOEDD A SAFONAU YMDDYGIAD

8.0.1 Rhaid i'r Bwrdd fabwysiadu cyfres o werthoedd a safonau ymddygiad ar gyfer yr Ymddiriedolaeth sy'n bodloni gofynion fframwaith Gwerthoedd a Safonau Ymddygiad GIG Cymru. Bydd y gwerthoedd a'r safonau ymddygiad hyn yn berthnasol i bawb sy'n cynnal busnes gan neu ar ran yr Ymddiriedolaeth, gan gynnwys aelodau'r Bwrdd, swyddogion yr Ymddiriedolaeth ac eraill, fel y bo'n briodol. Bydd y Fframwaith a fabwysiadwyd gan y Bwrdd, y Polisi Safonau Ymddygiad a'r weithdrefn ar gyfer Datganiadau o Fuddiant, Rhoddion, Lletygarwch, Honoraria a Nawdd yn rhan o'r Rheolau Sefydlog hyn.

8.1 Datgan a chofnodi buddiannau aelodau'r Bwrdd

8.1.1 ***Datgan buddiannau*** – Mae'n ofynnol i holl aelodau'r Bwrdd ddatgan unrhyw fuddiannau personol neu fusnes a allai effeithio ar, neu y tybir eu bod yn effeithio ar ymddygiad eu rôl fel aelod o'r Bwrdd. Mae hyn yn cynnwys unrhyw fuddiannau a all ddylanwadu neu gael eu gweld i ddylanwadu ar eu barn wrth gynnal busnes y Bwrdd. Rhaid i aelodau'r bwrdd fod yn gyfarwydd â'r Fframwaith Gwerthoedd a Safonau Ymddygiad: Y Polisi Safonau Ymddygiad a'r weithdrefn ar gyfer Datganiadau o Fuddiant, Rhoddion, Lletygarwch, Honoraria a Nawdd a'u dyletswyddau statudol o dan y Rheoliadau Aelodaeth. Rhaid i aelodau'r Bwrdd hysbysu'r Cadeirydd ac Ysgrifennydd y Bwrdd am unrhyw fuddiannau o'r fath ar adeg eu penodi, ac unrhyw fuddiannau pellach wrth iddynt godi drwy gydol eu deiliadaeth fel aelodau'r Bwrdd.

8.1.2 Rhaid i aelodau'r Bwrdd hefyd ddatgan unrhyw fuddiannau a ddelir gan aelodau o'r teulu neu bersonau neu gyrff y maent yn gysylltiedig â hwy. Bydd Ysgrifennydd y Bwrdd yn rhoi cyngor i'r Cadeirydd a'r Bwrdd ar yr hyn y dylid ei ystyried yn 'fuddiant', gan ystyried y gofynion rheoliadol ac unrhyw ganllawiau pellach, e.e. y fframwaith Gwerthoedd a Safonau Ymddygiad. Os oes gan aelodau unigol o'r Bwrdd unrhyw amheuaeth ynghylch yr hyn y gellir ei ystyried yn fuddiant, dylent ofyn am gyngor gan Ysgrifennydd y Bwrdd. Fodd bynnag, bydd y cyfrifoldeb ynghylch datganiad yn perthyn i'r aelod unigol o'r Bwrdd.

8.1.3 ***Cofrestr buddiannau*** – Bydd y Prif Weithredwr, drwy Ysgrifennydd y Bwrdd, yn sicrhau bod Cofrestr Buddiannau yn cael ei sefydlu a'i chynnal fel cofnod ffurfiol o fuddiannau a ddatganwyd gan holl aelodau'r Bwrdd. Bydd y gofrestr yn cynnwys manylion yr holl swyddi Cyfarwyddwyr a buddiannau perthnasol a materol eraill sydd wedi'u datgan gan aelodau'r Bwrdd.

8.1.4 Bydd y gofrestr yn cael ei chadw gan Ysgrifennydd y Bwrdd, a chaiff ei diweddarau yn ystod y flwyddyn, fel y bo'n briodol, i gofnodi unrhyw fuddiannau newydd, neu newidiadau i'r buddiannau a ddatganwyd gan aelodau'r Bwrdd. Bydd Ysgrifennydd y Bwrdd hefyd yn trefnu adolygiad blynyddol o'r Gofrestr, trwy'r hyn y bydd yn ofynnol i aelodau'r Bwrdd

gadarnhau cywirdeb a chyflawnrwydd y gofrestr sy'n ymwneud â'u buddiannau eu hunain.

8.1.5 Yn unol ag ymrwymiad y Bwrdd i fod yn agored ac yn dryloyw, rhaid i Ysgrifennydd y Bwrdd gymryd camau rhesymol i sicrhau bod y dinasyddion a wasanaethir gan yr Ymddiriedolaeth yn cael gwybod am Gofrestr Buddiannau'r Ymddiriedolaeth, a bod ganddynt fynediad i'w gweld. Gall hyn gynnwys cyhoeddi ar wefan yr Ymddiriedolaeth.

8.1.6 ***Cyhoeddi buddiannau datganedig yn yr Adroddiad Blynyddol*** – Cyhoeddir swyddi cyfarwyddwyr aelodau'r Bwrdd o gwmnïau neu swyddi mewn sefydliadau eraill sy'n debygol neu o bosibl yn ceisio gwneud busnes â'r GIG yn Adroddiad Blynyddol yr Ymddiriedolaeth.

8.2 Delio â buddiannau Aelodau yn ystod cyfarfodydd y Bwrdd

8.2.1 Rhaid i'r Cadeirydd, gyda chynghor gan Ysgrifennydd y Bwrdd, sicrhau bod penderfyniadau'r Bwrdd ar bob mater a ddygir ger ei fron yn cael eu cymryd mewn modd agored, cytbwys, gwrthrychol a diduedd. Yn eu tro, rhaid i aelodau unigol o'r Bwrdd ddangos, trwy eu gweithredoedd, bod eu cyfraniad at benderfyniadau'r Bwrdd yn seiliedig ar fuddiannau gorau'r Ymddiriedolaeth a'r GIG yng Nghymru.

8.2.2 Pan fo aelodau unigol o'r Bwrdd yn nodi buddiant mewn perthynas ag unrhyw agwedd ar fusnes y Bwrdd a nodir yn agenda cyfarfod y Bwrdd, rhaid i'r aelod hwnnw ddatgan buddiant ar ddechrau cyfarfod y Bwrdd. Dylai aelodau'r Bwrdd geisio cyngor gan y Cadeirydd, drwy Ysgrifennydd y Bwrdd cyn dechrau cyfarfod y Bwrdd os oes ganddynt unrhyw amheuaeth ynghylch a ddylent ddatgan buddiant yn y cyfarfod. Rhaid cofnodi pob datganiad o fuddiant a wneir mewn cyfarfod yng nghofnodion y Bwrdd.

8.2.3 Cyfrifoldeb y Cadeirydd, ar ran y Bwrdd, yw penderfynu ar y camau sydd i'w cymryd mewn ymateb i ddatganiad o fuddiant, gan ystyried unrhyw ofynion rheoleiddiol neu gyfarwyddiadau a wneir gan Weinidogion Cymru. Gall yr ystod o gamau gweithredu posibl gynnwys penderfyniad:

- i Bod y datganiad yn cael ei nodi a'i gofnodi'n ffurfiol, ond y dylai aelod y Bwrdd gymryd rhan lawn yn nhrafodaeth a phenderfyniad y Bwrdd, gan gynnwys pleidleisio. Gall hyn fod yn briodol, er enghraifft pan fo'r Bwrdd yn ystyried materion strategaeth sy'n ymwneud ag agwedd benodol ar ofal iechyd a bod Cyfarwyddwr Anweithredol yn weithiwr gofal iechyd proffesiynol y gallai'r strategaeth honno a bennir gan y Bwrdd effeithio ar ei broffesiwn;
- ii Bod y datganiad yn cael ei nodi a'i gofnodi'n ffurfiol, a bod yr aelod o'r Bwrdd yn cymryd rhan lawn yn nhrafodaeth y Bwrdd, ond nid yw'n cymryd unrhyw ran ym mhenderfyniad y Bwrdd;

iii Bod y datganiad yn cael ei nodi a'i gofnodi'n ffurfiol, ac nid yw'r aelod o'r Bwrdd yn cymryd unrhyw ran yn nhrafodaeth neu benderfyniad y Bwrdd;

iv Bod y datganiad yn cael ei nodi a'i gofnodi'n ffurfiol, a bod yr aelod o'r Bwrdd yn cael ei wahardd o'r rhan honno o'r cyfarfod pan fydd y mater yn cael ei drafod. Rhaid gwahardd aelod o'r Bwrdd, os oes gan yr aelod hwnnw fuddiant ariannol uniongyrchol neu anuniongyrchol mewn mater sy'n cael ei ystyried gan y Bwrdd.

8.2.4 Mewn achosion eithafol, efallai y bydd angen i'r aelod ystyried a yw ei swydd fel aelod o'r Bwrdd yn gydnaws â gwrthdaro buddiannau a nodwyd.

8.2.5 Os mai'r Cadeirydd yw'r unigolyn sy'n datgan buddiant, gwneir unrhyw benderfyniad ar y camau gweithredu sydd i'w cymryd gan yr Is-gadeirydd, ar ran y Bwrdd.

8.2.6 Ym mhob achos, mae penderfyniad y Cadeirydd (neu'r Is-gadeirydd yn achos buddiant a ddatganwyd gan y Cadeirydd) yn rhwymo holl aelodau'r Bwrdd. Dylai'r Cadeirydd gymryd cyngor gan Ysgrifennydd y Bwrdd wrth benderfynu ar y camau i'w cymryd mewn ymateb i fuddiannau datganedig; gan ofalu bod eu barn yn cael ei chymhwyso'n gyson.

8.2.7 ***Aelodau sydd â buddiannau ariannol (ariannol)*** – Pan fo gan aelod o'r Bwrdd, neu unrhyw berson y maent yn gysylltiedig ag ¹ unrhyw fuddiant ariannol uniongyrchol neu anuniongyrchol mewn unrhyw fater sy'n cael ei ystyried gan y Bwrdd, gan gynnwys contract neu gontract arfaethedig, rhaid i'r aelod hwnnw beidio â chymryd rhan yn y gwaith o ystyried neu drafod y mater hwnnw na phleidleisio ar unrhyw gwestiwn sy'n ymwneud ag ef. Gall y Bwrdd benderfynu y bydd yr aelod o'r Bwrdd dan sylw yn cael ei wahardd o'r rhan honno o'r cyfarfod.

8.2.8 Mae'r Rheoliadau Aelodaeth yn diffinio buddiannau ariannol 'uniongyrchol' ac 'anuniongyrchol' ac mae'r diffiniadau hyn bob amser yn berthnasol wrth benderfynu a oes gan aelod fuddiant. Rhaid dehongli'r Rheolau Sefydlog hyn yn unol â'r diffiniadau hyn.

8.2.9 ***Aelodau â Buddiannau Proffesiynol*** - Yn ystod cynnal cyfarfod o'r Bwrdd, gall aelod unigol o'r Bwrdd sefydlu gwrthdaro buddiannau clir rhwng ei rôl

¹ Yn achos personau sy'n briod â'i gilydd neu mewn partneriaeth sifil â'i gilydd neu sy'n cydfyw fel petaent yn briod neu'n bartneriaid sifil, ystyrir buddiant un person, os yw'n hysbys i'r llall, at ddibenion y Rheol Sefydlog hon hefyd yn fuddiant i'r llall.

fel aelod o Fwrdd yr Ymddiriedolaeth a'i rôl broffesiynol y tu allan i'r Bwrdd. Mewn unrhyw amgylchiad o'r fath, bydd y Bwrdd yn cymryd camau sy'n gymesur â natur y gwrthdaro, gan ystyried y cyngor a ddarparwyd gan Ysgrifennydd y Bwrdd.

8.3 Delio â buddiannau swyddogion

8.3.1 Rhaid i'r Bwrdd sicrhau bod Ysgrifennydd y Bwrdd, ar ran y Prif Weithredwr, yn sefydlu ac yn cynnal system ar gyfer datgan, cofnodi ac ymdrin â buddiannau swyddogion yr Ymddiriedolaeth yn unol â'r Fframwaith Gwerthoedd a Safonau Ymddygiad.

8.4 Adolygu sut yr ymdrinnir â Buddiannau

8.4.1 Bydd y Pwyllgor Archwilio yn adolygu ac yn adrodd i'r Bwrdd ar ddigonolrwydd y trefniadau ar gyfer datgan, cofrestru a thrin buddiannau o leiaf unwaith y flwyddyn.

8.5 Delio â chynigion o roddion², lletygarwch a nawdd

8.5.1 Mae Safonau Ymddygiad y Fframwaith Gwerthoedd ac Ymddygiad a'r Weithdrefn ar gyfer Datganiadau o Fuddiant, Rhoddion, Lletygarwch, Honoraria a Nawdd a gymeradwywyd gan y Bwrdd yn gwahardd aelodau'r Bwrdd a swyddogion yr Ymddiriedolaeth rhag derbyn rhoddion, lletygarwch neu fuddiant mewn nwyddau gan drydydd parti a allai'n rhesymol arwain at amheuaeth o wrthdaro rhwng eu dyletswydd swyddogol a'u budd preifat, neu a allai'n rhesymol gael ei weld fel peryglu eu huniondeb personol mewn unrhyw ffordd.

8.5.2 Ni ddylid byth ofyn am roddion, buddion neu letygarwch. Rhaid i unrhyw aelod o'r Bwrdd neu swyddog yr Ymddiriedolaeth sy'n cael cynnig rhodd, buddiant neu letygarwch a allai, neu y gellir ei weld yn cyfaddawdu ei sefyllfa, wrthod ei dderbyn. Mewn rhai amgylchiadau, gall hyn hefyd gynnwys rhodd, buddiant neu letygarwch a gynigir i aelod o deulu aelod o'r Bwrdd neu swyddog o'r Ymddiriedolaeth. Gall methu â dilyn y gofyniad hwn arwain at gamau disgyblu a/neu gyfreithiol.

8.5.3 Wrth benderfynu a ddylid derbyn unrhyw gynnig o rodd neu letygarwch, rhaid i unigolyn wneud asesiad gweithredol o'r amgylchiadau y gwneir y cynnig ynddo, gan geisio cyngor gan Ysgrifennydd y Bwrdd fel y bo'n briodol. Wrth asesu a ddylid derbyn cynnig, rhaid i unigolion ystyried:

- **Perthynas:** Yn gyffredinol, mae cysylltiadau a wneir at ddibenion

² Mae'r term rhodd hefyd yn cyfeirio at unrhyw wobwr neu fudd.

casglu gwybodaeth yn llai tebygol o achosi problemau na'r rhai a allai arwain at berthynas contractiol, ac os felly gallai derbyn rhodd neu letygarwch achosi embaras neu gael ei ystyried yn arwain at rwymedigaeth;

- **Buddiant cyfreithlon:** Dylid rhoi ystyriaeth i'r rheswm dros y cyswllt ar y ddwy ochr ac a yw'n gyswllt sy'n debygol o fod o fudd i'r Ymddiriedolaeth;
- **Gwerth:** Mae rhoddion a buddion o natur dymhorol ddibwys neu rad, e.e. dyddiaduron/calendrau, yn fwy tebygol o fod yn dderbyniol a gellir eu gwahaniaethu oddi wrth gynigion mwy sylweddol. Yn yr un modd, ni fyddai lletygarwch ar ffurf cinio gwaith yn cael ei drin yn yr un modd â digwyddiadau cymdeithasol, teithio neu lety drutach (er y gall y rhain gael eu derbyn mewn rhai amgylchiadau hefyd);
- **Amllder:** Byddai derbyn gwahoddiadau aml neu reolaidd, yn enwedig o'r un ffynhonnell, yn torri'r safonau ymddygiad gofynnol; Byddai derbyn, er enghraifft, prydau bwyd, tocynnau i ddigwyddiadau cyhoeddus, diwylliannol neu gymdeithasol ond yn dderbyniol os gellir cyfiawnhau presenoldeb gan ei fod o fudd i'r Ymddiriedolaeth; a
- **Enw da:** Os yw'n hysbys bod y corff dan sylw yn destun ymchwiliad gan gorff cyhoeddus, rheoleiddwyr neu arolygwyr, neu wedi cael ei feirniadu ganddynt, gellir ystyried bod derbyn rhodd neu letygarwch yn cefnogi'r corff neu'n effeithio ar yr ymchwiliad neu'r trafodaethau mewn rhyw ffordd a dylid ei wrthod bob amser.

8.5.4 Gellir gwahaniaethu rhwng eitemau a gynigir fel lletygarwch ac eitemau a gynigir yn lle ffioedd ar gyfer darllediadau, areithiau, darlithoedd neu waith arall a wneir. Efallai y bydd amgylchiadau lle gellir derbyn yr olaf os gellir eu defnyddio at ddibenion swyddogol.

8.6 Nawdd

8.6.1 Yn ogystal â rhoddion a lletygarwch, gall unigolion a'r sefydliad hefyd dderbyn nawdd. Mae nawdd yn gynnig o gyllid i unigolyn, adran neu'r sefydliad cyfan o ffynhonnell allanol, boed mewn arian parod, nwyddau, gwasanaethau neu fuddion. Gallai gynnwys cynnig i noddi swydd ymchwil weithredol, hyfforddiant, presenoldeb mewn cynhadledd, costau sy'n gysylltiedig â chyfarfodydd, cynadleddau neu ymweliad gwaith. Gall y nawdd dalu rhai neu'r holl gostau.

8.6.2 Rhaid cymeradwyo'r holl nawdd cyn ei dderbyn yn unol â'r Fframwaith Gwerthoedd a Safonau Ymddygiad. Polisi a Gweithdrefn Datganiadau o

Fuddiant, Rhoddion, Lletygarwch a Nawdd a gweithdrefnau perthnasol. Bydd cofnod o'r holl nawdd a dderbynnir neu a wrthodwyd hefyd yn cael ei gynnal.

8.7 Cofrestr Rhoddion, Lletygarwch a Nawdd

8.7.1 Bydd Ysgrifennydd y Bwrdd, ar ran y Cadeirydd, yn cadw cofrestr o Roddion, Lletygarwch a Nawdd i gofnodi cynigion o roddion, lletygarwch a nawdd a wneir i aelodau'r Bwrdd. Bydd Cyfarwyddwyr Gweithredol yn mabwysiadu mecanwaith tebyg mewn perthynas â swyddogion yr Ymddiriedolaeth sy'n gweithio o fewn eu Cyfarwyddiaethau.

8.7.2 Mae gan bob aelod o'r Bwrdd a swyddog yr Ymddiriedolaeth gyfrifoldeb personol i wirfoddoli gwybodaeth mewn perthynas â chynigion rhoddion, lletygarwch a nawdd, gan gynnwys y cynigion hynny sydd wedi'u gwrthod. Bydd Ysgrifennydd y Bwrdd, ar ran y Cadeirydd a'r Prif Weithredwr, yn sicrhau bod amllder yr achosion a'r patrymau cynigion a derbyn rhoddion, lletygarwch a nawdd yn cael eu hadolygu'n weithredol, gan gymryd camau priodol lle bo angen.

8.7.3 Wrth benderfynu beth y dylid ei gynnwys yn y Gofrestr o ran rhoddion a lletygarwch, bydd unigolion yn cymhwyso'r egwyddorion canlynol, yn amodol ar yr ystyriaethau yn Rheol Sefydlog 8.5.3:

- **Rhoddion:** Yn gyffredinol, dim ond rhoddion o werth materol y dylid eu cofnodi. Fel arfer, ni fyddai angen cofnodi'r rhai sydd â gwerth enwol, e.e. eitemau tymhorol fel dyddiaduron/calendrau.
- **Lletygarwch:** Dim ond lletygarwch sylweddol a gynigir neu a dderbynnir y dylid ei gofnodi. Nid oes angen cynnwys cynigion achlysurol o letygarwch 'cymedrol a chymesur' yn y Gofrestr.

8.7.4 Gall aelodau'r Bwrdd a swyddogion yr Ymddiriedolaeth dderbyn y cynnig achlysurol o letygarwch cymedrol a chymesur ond wrth wneud hynny rhaid iddynt ystyried a yw'r amodau canlynol yn cael eu bodloni:

- Byddai derbyn yn hyrwyddo nodau'r Ymddiriedolaeth;
- Mae lefel y lletygarwch yn rhesymol o dan yr amgylchiadau;
- Mae wedi cael ei gynnig yn agored; a,
- Ni ellid ei ddehongli fel unrhyw fath o gymhellid ac ni fydd yn rhoi'r unigolyn o dan unrhyw rwymedigaeth i'r rhai sy'n ei gynnig;

8.7.5 Bydd Ysgrifennydd y Bwrdd yn trefnu i adroddiad llawn o'r holl gynigion o Roddion, Lletygarwch a Nawdd a gofnodir gan yr Ymddiriedolaeth gael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio (neu gyfwerth) o leiaf bob blwyddyn. Yna, bydd y Pwyllgor Archwilio yn adolygu ac yn adrodd i'r Bwrdd ar

ddigonolrwydd trefniadau'r Ymddiriedolaeth ar gyfer ymdrin â chynigion o roddion, lletygarwch a nawdd.

9. LLOFNODI A SELIO DOGFENNAU

9.0.1 Defnyddir sêl gyffredin yr Ymddiriedolaeth yn bennaf i selio dogfennau cyfreithiol megis trosglwyddo tir, cytundebau prydlesu a contractau pwysig/allweddol eraill. Dim ond os yw'r Bwrdd wedi penderfynu y caiff ei selio, y gellir gosod sêl ar ddogfen, neu os yw'r Bwrdd neu Bwyllgor y Bwrdd wedi cymeradwyo trafodiad y mae'r ddogfen yn ymwneud ag ef.

9.0.2 Pan benderfynir y bydd dogfen yn cael ei selio, caiff ei selio ym mhresenoldeb y Cadeirydd neu'r Is-gadeirydd (neu Gyfarwyddwr Anweithredol awdurdodedig arall) a'r Prif Weithredwr (neu unigolyn awdurdodedig arall) y mae'n rhaid i'r ddau ohonynt fod yn dyst i'r sêl.

9.1 Cofrestr Selio

9.1.1 Bydd Ysgrifennydd y Bwrdd yn cadw cofrestr sy'n cofnodi selio pob dogfen. Rhaid i bob cofnod gael ei lofnodi gan y personau a gymeradwyodd ac a awdurdododd y ddogfen ac a welodd y sêl. Rhaid cyflwyno adroddiad o'r holl seliau i'r Bwrdd o leiaf ddwywaith y flwyddyn.

9.2 Llofnod y Dogfennau

9.2.1 Lle bo angen llofnod ar gyfer unrhyw ddogfen sy'n ymwneud ag achos cyfreithiol sy'n ymwneud â'r Ymddiriedolaeth, caiff ei lofnodi gan y Prif Weithredwr, ac eithrio pan fo'r Bwrdd wedi awdurdodi person arall neu wedi'i gyfarwyddo fel arall i ganiatáu neu ei gwneud yn ofynnol i berson arall ddarparu llofnod.

9.2.2 Gall y Bwrdd awdurdodi'r Prif Weithredwr neu swyddogion enwebedig i lofnodi unrhyw gytundeb neu ddogfen arall (nad oes angen ei chyflawni fel gweithred) ar ran yr Ymddiriedolaeth lle mae'r pwnc wedi'i gymeradwyo naill ai gan y Bwrdd neu gan Bwyllgor y mae'r Bwrdd wedi dirprwyo awdurdod priodol iddo (SO 9.2.2).

9.3 Gwarchodaeth o'r Sêl

9.3.1 Cedwir Sêl Gyffredin yr Ymddiriedolaeth gan Ysgrifennydd y Bwrdd.

10. CAEL SICRWYDD YNGHYLCH CYNNAL BUSNES YR YMDDIRIEDOLAETH

10.0.1 Bydd y Bwrdd yn nodi'n benodol, o fewn Fframwaith Risg a Sicrwydd, sut y caiff ei sicrhau ynghylch y modd y cynhelir busnes yr Ymddiriedolaeth, ei lywodraethu a rheolaeth effeithiol o risgiau'r sefydliad yn unol â'i

nodau a'i amcanion. Bydd yn nodi'n glir y ffynonellau amrywiol o sicrwydd, a ble a phryd y darperir y sicrwydd hwnnw, yn unol ag unrhyw ofynion a bennir gan Weinidogion Cymru.

10.0.2 Bydd y Bwrdd yn sicrhau bod ei drefniadau sicrwydd yn gweithredu'n effeithiol, wedi'u cyngori gan ei Bwyllgor Archwilio (neu gyfwerth).

10.0.3 Bydd sicrwydd mewn perthynas â gwasanaethau a ddarperir gan Bartneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru yn cael ei gyflawni'n bennaf gan adroddiadau'r Cyfarwyddwr Cydwasanaethau i'r Pwyllgor Partneriaeth Cydwasanaethau, ac yn cael eu hadrodd yn ôl gan y Prif Weithredwr (neu eu cynrychiolydd enwebedig). Lle y bo'n briodol, a thrwy eithriad, gall y Bwrdd geisio sicrwydd yn uniongyrchol gan Gyfarwyddwr y Gwasanaethau a Rennir. Bydd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau a Rennir a'r Pwyllgor Partneriaeth Cydwasanaethau o dan rwymedigaeth i gydymffurfio ag unrhyw swyddogaethau archwilio mewnol neu allanol a gyflawnir gan neu ar ran yr Ymddiriedolaeth.

10.0.4 Bydd trefniadau ar gyfer ceisio a rhoi sicrwydd mewn perthynas ag unrhyw wasanaethau eraill a ddarperir ar ran neu mewn cysylltiad â'r Ymddiriedolaeth yn cael eu nodi a'u hadlewyrchu'n glir o fewn arfer y sefydliad ac o fewn y cytundebau perthnasol.

10.1 Rôl Archwilio Mewnol wrth ddarparu sicrwydd mewnol annibynnol

10.1.1 Bydd y Bwrdd yn sicrhau darpariaeth effeithiol o swyddogaeth archwilio mewnol annibynnol fel ffynhonnell allweddol o'i drefniadau sicrwydd mewnol, yn unol â Safonau Archwilio Mewnol GIG Cymru ac unrhyw ofynion eraill a bennir gan Weinidogion Cymru.

10.1.2 Bydd y Bwrdd yn nodi'r berthynas rhwng y Pennaeth Archwilio Mewnol (HIA), y Pwyllgor Archwilio (neu gyfwerth) a'r Bwrdd. Bydd yn:

- Cymeradwyo'r Siarter Archwilio Mewnol (gan ymgorffori'r diffiniad o archwilio mewnol) a mabwysiadu'r Safonau Archwilio Mewnol (gan ymgorffori'r cod moeseg);
- sicrhau bod yr HIA yn cyfathrebu ac yn rhyngweithio'n uniongyrchol â'r Bwrdd, gan hwyluso mynediad uniongyrchol a digyfngiad;
- ei gwneud yn ofynnol i Archwilio Mewnol gadarnhau ei annibyniaeth yn flynyddol; a
- sicrhau bod y Pennaeth Archwilio Mewnol yn adrodd o bryd i'w gilydd i'r Bwrdd ar ei weithgareddau, gan gynnwys ei ddiben, ei awdurdod, ei gyfrifoldeb a'i berfformiad. Bydd adroddiadau o'r fath yn cynnwys materion llywodraethu ac amlygiadau risg sylweddol.

10.2 Adolygu perfformiad y Bwrdd, ei Bwyllgorau a'i Grwpiau Cyngtori

- 10.2.1 Bydd y Bwrdd yn cyflwyno proses o hunanasesu a gwerthuso rheolaidd a thrylwyr o'i weithrediadau a'i berfformiad ei hun a'i Bwyllgorau a'i Grŵp Cyngtori. Lle y bo'n briodol, gall y Bwrdd benderfynu y gellir hwyluso gwerthusiad o'r fath yn annibynnol.
- 10.2.2 Rhaid i bob Pwyllgor a, lle y bo'n briodol, Grŵp Cyngtori hefyd gyflwyno adroddiad blynyddol i'r Bwrdd drwy'r Cadeirydd o fewn 6 wythnos i ddiwedd y flwyddyn adrodd sy'n nodi ei weithgareddau yn ystod y flwyddyn ac yn cynnwys adolygiad o'i berfformiad ac unrhyw is-bwyllgorau y mae wedi'u sefydlu.
- 10.2.3 Bydd y Bwrdd yn defnyddio'r wybodaeth o'r gweithgaredd gwerthuso hwn i lywio:
- Datblygiad parhaus ei drefniadau llywodraethu, gan gynnwys ei strwythurau a'i brosesau;
 - Ei Raglen Datblygu Bwrdd, fel rhan o fframwaith Datblygu Sefydliadol cyffredinol; ac
 - Adroddiad y Bwrdd ar ei aliniad ag Egwyddorion Llywodraethu sy'n Canolbwyntio ar y Dinesydd Llywodraeth Cymru.

10.3 Sicrwydd Allanol

- 10.3.1 Bydd y Bwrdd yn sicrhau ei fod yn datblygu trefniadau gweithio effeithiol a pherthnasoedd â'r cyrff hynny sydd â rôl o ran darparu sicrwydd annibynnol, allanol i'r cyhoedd ac eraill ar weithrediadau'r Ymddiriedolaeth, e.e. Archwilydd Cyffredinol Cymru ac Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru.
- 10.3.2 Gall y Bwrdd fod yn sicr, o'r gwaith a wneir gan archwiliad allanol ac eraill, ynghylch ddigonolrwydd ei fframwaith sicrwydd ei hun, ond na fydd gweithgarwch sicrwydd allanol yn rhan o'i drefniadau sicrwydd mewnol ei hun, nac yn ei ddisodli, ac eithrio mewn perthynas ag unrhyw waith ychwanegol y gall y Bwrdd ei hun ei gomisiynu'n benodol at y diben hwnnw.
- 10.3.3 Bydd y Bwrdd yn adolygu ac yn sicrhau, lle y bo'n briodol, bod yr Ymddiriedolaeth yn gweithredu unrhyw argymhellion sy'n berthnasol i'w fusnes a wnaed gan Bwyllgor Archwilio Llywodraeth Cymru, Senedd Cymru/Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus Senedd Cymru neu gyrff priodol eraill.

- 10.3.4 Bydd yr Ymddiriedolaeth yn rhoi unrhyw gymorth, gwybodaeth ac esboniad i Archwilydd Cyffredinol Cymru y mae'r Archwilydd Cyffredinol yn credu eu bod yn angenrheidiol er mwyn cyflawni eu pwerau a'u cyfrifoldebau statudol.

11. DANGOS ATEBOLRWYDD

- 11.0.1 Gan ystyried y trefniadau a nodir yn y Rheolau Sefydlog hyn, bydd y Bwrdd yn dangos i'r cymunedau y mae'n eu gwasanaethu ac i Weinidogion Cymru fframwaith atebolrwydd clir o fewn yr hyn y mae'n:

- Cynnal ei fusnes yn fewnol;
- Cydweithio â chydweithwyr, partneriaid, darparwyr gwasanaethau ac eraill yn y GIG; ac
- Ymateb i safbwyntiau a chynrychioliadau a wneir gan y rhai sy'n cynrychioli buddiannau'r dinasyddion y mae'n eu gwasanaethu a rhanddeiliaid eraill, gan gynnwys ei swyddogion a gweithwyr iechyd a gofal proffesiynol.

- 11.0.2 Wrth gyhoeddi ei gynlluniau strategol a gweithredol, bydd y Bwrdd yn nodi sut y datblygwyd y cynlluniau hynny gan ystyried barn eraill, a sut y cânt eu cyflawni drwy weithio gyda'u partneriaid.

- 11.0.3 Bydd y Bwrdd hefyd yn hwyluso craffu effeithiol ar weithrediadau'r Ymddiriedolaeth trwy gyhoeddi adroddiadau rheolaidd ar weithgaredd a pherfformiad, gan gynnwys cyhoeddi Adroddiad Blynnyddol.

- 11.0.4 Rhaid i'r Bwrdd sicrhau bod unigolion ar bob lefel yn cael eu cefnogi yn eu rolau o fewn yr Ymddiriedolaeth, a'u bod yn cael eu dwyn i gyfrif am eu perfformiad personol drwy drefniadau rheoli perfformiad effeithiol.

12. ADOLYGIAD O'R RHEOLAU SEFYDLOG

- 12.0.1 Bydd Ysgrifennydd y Bwrdd yn trefnu i asesiadau effaith priodol gael eu cynnal ar ddrafft o'r Rheolau Sefydlog hyn cyn iddynt gael eu mabwysiadu'n ffurfiol gan y Bwrdd, a bydd y canlyniadau'n cael eu cyflwyno i'r Bwrdd i'w hystyried a'u gweithredu, fel y bo'n briodol. Bydd y ffaith bod asesiad wedi'i gynnal yn cael ei nodi yn y Rheolau Sefydlog.

- 12.0.2 Bydd y Rheolau Sefydlog hyn yn cael eu hadolygu'n flynyddol gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol, a fydd yn adrodd unrhyw welliannau arfaethedig i'r Bwrdd i'w hystyried. Mae'r gofyniad am adolygiad yn ymestyn i bob dogfen sy'n cael yr effaith fel pe bai wedi'i hymgorffori mewn Rheolau Sefydlog, gan gynnwys yr asesiadau effaith priodol.

Atodlen 1

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

CYMERADWYO

CYNLLUN ENGHREIFFTIOL O GADW A DIRPRWYO PWERAU

**Mae'r Atodlen hon yn ffurfio rhan o'r Atodlen hon, a bydd yn effeithiol fel
pe bai wedi'i hymgorffori ynddo
Rheolau Sefydlog Ymddiriedolaethau'r GIG**

Cyflwyniad

Fel y nodir yn Rheol Sefydlog 2, dylai'r Bwrdd - yn ddarostyngedig i unrhyw gyfarwyddiadau y gall Gweinidogion Cymru eu rhoi - wneud trefniadau priodol i swyddogaethau penodol gael eu cyflawni ar ei ran fel y gellir cyflawni gwaith yr Ymddiriedolaeth o ddydd i ddydd yn effeithiol, ac mewn modd sy'n sicrhau bod nodau ac amcanion y sefydliad yn cael eu cyflawni. Gall y Bwrdd ddirprwyo swyddogaethau i:

- Pwyllgor, (e.e. Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella);
- Is-bwyllgor e.e., Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch ardal leol sy'n symud materion yn eu blaen mewn ardal benodol. Byddai unrhyw ddirprwyaeth o'r fath, yn ddarostyngedig i awdurdod y Bwrdd, fel arfer drwy brif Bwyllgor y Bwrdd); a
- Swyddogion yr Ymddiriedolaeth (a all, yn ddarostyngedig i awdurdod y Bwrdd, ddirprwyo ymhellach i swyddogion eraill a, lle y bo'n briodol, i drydydd partïon eraill, e.e. gwasanaethau cymorth/a rennir, drwy gynllun dirprwyo ffurfiol)

ac wrth wneud hynny, rhaid iddynt nodi'n glir y telerau ac amodau y mae unrhyw ddirprwyaeth yn cael eu gwneud arnynt. Rhaid i'r telerau ac amodau hyn gynnwys gofyniad bod y Bwrdd yn cael ei hysbysu am unrhyw faterion a allai effeithio ar weithrediad a/neu enw da'r Ymddiriedolaeth.

Nodir penderfyniad y Bwrdd ar y materion hynny y bydd yn eu cadw, a'r rhai a gaiff eu dirprwyo i eraill, yn y canlynol:

- Rhestr o faterion a gadwyd yn ôl i'r Bwrdd;
- Cynllun dirprwyo i Bwyllgorau ac eraill; a
- Cynllun dirprwyo i swyddogion.

Mae'r rhain i gyd yn rhan o Reolau Sefydlog yr Ymddiriedolaeth.

**PENDERFYNU BETH I'W GADW A BETH I'W DDIRPRWYO:
EGWYDDORION ARWEINIOL**

Bydd y Bwrdd yn rhoi ystyriaeth lawn i'r egwyddorion canlynol wrth benderfynu ar y materion hynny y mae'n eu cadw, a'r rhai y bydd yn dirprwyo i eraill eu cyflawni ar ei ran:

- Cedwir popeth gan y Bwrdd oni chaiff ei ddirprwyo'n benodol yn unol â'r gofynion a nodir yn y Rheolau Sefydlog neu'r Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog
- Rhaid i'r Bwrdd gadw'r hyn y mae'n ofynnol iddo ei gadw (boed drwy statud neu fel y'i pennir gan Weinidogion Cymru) yn ogystal â'r hyn y mae'n ei ystyried yn hanfodol i'w alluogi i gyflawni ei rôl wrth bennu cyfeiriad y sefydliad, gan arfogi'r sefydliad i gyflawni a sicrhau bod ei nodau a'i amcanion yn cael eu cyflawni drwy reoli perfformiad yn effeithiol
- Rhaid i unrhyw benderfyniad a wneir gan y Bwrdd i ddirprwyo swyddogaethau fod yn seiliedig ar asesiad o gapasiti a gallu'r rhai y mae'n dirprwyo cyfrifoldeb iddynt
- Rhaid i'r Bwrdd sicrhau bod y rhai y mae ganddo bwerau dirprwyedig iddynt (boed yn Bwyllgor, yn bartneriaeth neu'n unigolion) yn parhau i fod â'r adnoddau i gyflawni'r cyfrifoldebau hynny drwy raglen barhaus o ddatblygiad personol, proffesiynol a sefydliadol
- Rhaid i'r Bwrdd gymryd camau gweithredu priodol i sicrhau ei hun bod yr holl faterion a ddirprwyir yn cael eu cyflawni'n effeithiol
- Bydd y fframwaith dirprwyo yn cael ei adolygu'n weithredol a, lle y bo'n briodol, caiff ei ddiwygio i ystyried datblygiadau sefydliadol, canfyddiadau adolygu neu newidiadau eraill
- Ac eithrio lle y nodir yn benodol, mae'r Bwrdd yn cadw'r hawl i benderfynu ar unrhyw fater y mae ganddo gyfrifoldeb statudol drosto, hyd yn oed os yw'r mater hwnnw wedi'i ddirprwyo i eraill
- Gall y Bwrdd ddirprwyo awdurdod i weithredu, ond mae'n cadw cyfrifoldeb ac atebolrwydd cyffredinol
- Wrth ddirprwyo pwerau, bydd y Bwrdd yn penderfynu a fydd gan (ac i ba raddau) y rhai y mae'n dirprwyo iddynt, yn eu tro, bwerau i

ddirprwyo'r swyddogaethau hynny ymhellach i eraill.

TREFNIADAU TRAFOD AR GYFER CADW A DIRPRWYO PWERAU: PWY SY'N GWNEUD BETH

Y Bwrdd

Bydd y Bwrdd yn cytuno'n ffurfiol ar restrau cadw a dirprwyo pwerau, yn eu hadolygu a'u diwygio lle y bo'n briodol, yn unol â'r egwyddorion arweiniol a nodwyd yn gynharach.

Y Prif Weithredwr

Bydd y Prif Weithredwr yn cynnig Cynllun Dirprwyo i Swyddogion, sy'n nodi'r swyddogaethau y byddant yn eu cyflawni'n bersonol a pha swyddogaethau a gaiff eu dirprwyo i swyddogion eraill. Rhaid i'r Bwrdd gytuno'n ffurfiol ar y cynllun hwn.

Wrth baratoi'r cynllun dirprwyo i swyddogion, bydd y Prif Weithredwr yn ystyried:

- yr egwyddorion arweiniol a nodwyd yn gynharach (gan gynnwys unrhyw gyfrifoldebau statudol penodol a ddynodwyd i rolau unigol)
- eu cyfrifoldeb personol a'u hatebolrwydd i'r Prif Weithredwr, GIG Cymru mewn perthynas â'u rôl fel Swyddog Atebol dynodedig
- trefniadau cysylltiedig ar gyfer dirprwyo awdurdod ariannol i arfogi swyddogion i gyflawni eu cyfrifoldebau dirprwyedig (ac a nodir yn y Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog).

Gall y Prif Weithredwr ail-gymryd unrhyw un o'r pwerau y mae wedi'u dirprwyo i eraill ar unrhyw adeg.

Ysgrifennydd y Bwrdd

Bydd Ysgrifennydd y Bwrdd yn cefnogi'r Bwrdd wrth ymdrin â materion a gedwir yn ôl a dirprwyaethau drwy sicrhau:

- bod rhestr arfaethedig o faterion a gadwyd yn ôl i'r Bwrdd benderfynu arnynt yn cael ei chyflwyno i'r Bwrdd gytuno'n ffurfiol arni;
- bod trefniadau effeithiol ar waith ar gyfer dirprwyo swyddogaethau'r Ymddiriedolaeth o fewn y sefydliad ac i eraill, fel y bo'n briodol; a
- bod trefniadau ar gyfer cadw a dirprwyo pwerau yn cael eu hadolygu a'u cyflwyno i'r Bwrdd i'w diwygio, fel y bo'n briodol.

Y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol

Bydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol yn rhoi sicrwydd i'r Bwrdd o effeithiolrwydd ei drefniadau ar gyfer ymdrin â materion a gedwir yn ôl a dirprwyaethau.

Unigolion y dirprwywyd pwerau iddynt

Bydd unigolion yn bersonol gyfrifol am:

- arfogi eu hunain i gyflawni unrhyw fater a ddirprwyir iddynt, drwy gynnal gweithgarwch hyfforddiant a datblygu priodol; ac
- arfer unrhyw bwerau a ddirprwyir iddynt mewn modd sy'n cyd-fynd â gwerthoedd a safonau ymddygiad yr Ymddiriedolaeth.

Pan nad yw unigolyn yn teimlo ei fod wedi'i baratoi i gyflawni mater a ddirprwywyd iddo, rhaid iddo roi gwybod i'r Prif Weithredwr, y Cyfarwyddwr Cyllid, Ysgrifennydd y Bwrdd neu ei reolwr llinell o'i bryder cyn gynted â phosibl fel y gellir gwneud penderfyniad priodol ac amserol ar y mater.

Yn absenoldeb swyddog y dirprwywyd pwerau iddo, bydd y pwerau hynny fel arfer yn cael eu harfer gan yr unigolyn y mae'r swyddog hwnnw'n adrodd iddo, oni bai bod y Bwrdd wedi nodi trefniadau amgen.

Os yw'r Prif Weithredwr yn absennol, gall ei Ddirprwy enwebedig arfer y pwerau hynny a ddirprwyir i'r Prif Weithredwr ar ei ran. Fodd bynnag, bydd yr egwyddorion arweiniol sy'n llywodraethu dirprwyaethau yn dal i fod yn gymwys, ac felly gall y Bwrdd benderfynu y bydd yn ail-afael mewn rhai pwerau a ddirprwywyd i'r Prif Weithredwr neu'n ailddyrrannu pwerau, e.e. i Bwyllgor neu swyddog arall.

CWMPAS Y TREFNIADAU HYN AR GYFER CADW A DIRPRWYO PWERAU

Mae'r Cynllun Dirprwyo i swyddogion y cyfeirir ato yma yn dangos y "lefel uchaf" yn unig o ddirprwyo o fewn yr Ymddiriedolaeth. Mae'r Cynllun i'w ddefnyddio ar y cyd â'r system reoli a gweithdrefnau sefydledig eraill o fewn yr Ymddiriedolaeth.

RHESTR O FATERION A GADWYD YN ÔL I'R BWRDD³

Y BWRDD		ARDAL	PENDERFYNIADAU A GADWYD YN ÔL I'R BWRDD
1	LLAWN	CYFFREDINOL	Caiff y Bwrdd benderfynu ar unrhyw fater y mae ganddo awdurdod statudol neu ddirprwyedig ar ei gyfer, yn unol â'r Rheolau Sefydlog
2	LLAWN	CYFFREDINOL	Rhaid i'r Bwrdd benderfynu ar unrhyw fater a gedwir yn ôl i'r Bwrdd cyfan. Mae'r rhain wedi'u nodi yn y Rheolau Sefydlog hyn yn ogystal ag yn Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd.
3	LLAWN	CYFFREDINOL	Cymeradwyo Fframwaith Llywodraethu'r Ymddiriedolaeth
4	LLAWN	TREFNIADAU GWEITHREDOL	Cymeradwyo, amrywio a diwygio: ▪ Rheolau Sefydlog; ▪ Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog; ▪ Rhestr o faterion a gadwyd yn ôl i'r Ymddiriedolaeth; ▪ Cynllun dirprwyo i Bwyllgorau ac eraill; a ▪ Cynllun dirprwyo i swyddogion. Yn unol ag unrhyw gyfarwyddiadau a bennir gan Weinidogion Cymru.
5	LLAWN	TREFNIADAU	Cadarnhau unrhyw benderfyniadau brys a wneir gan y Cadeirydd a'r Prif

³Bydd unrhyw benderfyniad i gadw mater yn ôl, a'r modd y cyflawnir y cyfrifoldeb a gedwir yn ôl yn unol ag unrhyw ofynion rheoliadol a/neu Lywodraeth Cymru

		GWEITHREDOL	Weithredwr yn unol â gofynion y Rheolau Sefydlog
6	LLAWN	TREFNIADAU GWEITHREDOL	Ystyried yn ffurfiol adroddiad Ysgrifennydd y Bwrdd ar unrhyw ddiffyg cydymffurfio â'r Rheolau Sefydlog, gan wneud cynigion i'r Bwrdd ar unrhyw gamau i'w cymryd.
7	-	-	Mae'r paragraff hwn yn wag yn fwriadol.
8	LLAWN	TREFNIADAU GWEITHREDOL	Derbyn adroddiad a chynigion ynghylch unrhyw ddiffyg cydymffurfio â'r Rheolau Sefydlog, a chadarnhau mewn sesiwn gyhoeddus lle y bo angen unrhyw gamau y mae angen eu cymryd mewn ymateb i achosion o fethiant i gydymffurfio â'r Rheolau Sefydlog.
9	TREFNIADAU GWEITHREDOL LLAWN		Awdurdodi defnydd o sêl swyddogol yr Ymddiriedolaeth
10	LLAWN	TREFNIADAU GWEITHREDOL	Cymeradwyo Polisi Fframwaith Gwerthoedd a Safonau Ymddygiad yr Ymddiriedolaeth: Gweithdrefn ar gyfer Datganiadau o Fuddiant, Rhoddion, Lletygarwch, Honoraria a Nawdd y Polisi Safonau Ymddygiad
11	Y Cadeirydd ar ran y Bwrdd neu'r Is- gadeirydd os yw'r Cadeirydd yn datgan buddiant	STRWYTHUR Y SEFYDLIAD A STAFFIO	Gofyn am, derbyn, a phenderfynu ar gamau gweithredu mewn ymateb i ddatgan buddiannau gan aelodau'r Bwrdd, yn unol â chynghor a gafwyd, e.e. gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol neu Ysgrifennydd y Bwrdd
12	LLAWN	STRATEGAETH A CHYNLLUNIO	Pennu nodau, amcanion a blaenoriaethau strategol yr Ymddiriedolaeth
13	LLAWN	STRATEGAETH A CHYNLLUNIO	Cymeradwyo strategaethau a rhaglenni allweddol yr Ymddiriedolaeth sy'n ymwneud â:

			▪ Datblygu a darparu gwasanaethau clinigol/iechyd a gofal sy'n canolbwyntio ar y claf a'r boblogaeth ▪ Gwella ansawdd a chanlyniadau diogelwch cleifion ▪ Y Gweithlu a Datblygu Sefydliadol ▪ Seilwaith, gan gynnwys Rheoli Gwybodaeth a Thechnoleg, Ystadau a Chyfalaf (gan gynnwys buddsoddiadau cyfalaf mawr a chynlluniau gwaredu)
14	LLAWN	STRATEGAETH A CHYNLLUNIO	Cytuno ar amcanion Llesiant yn unol â gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.
15	LLAWN	STRATEGAETH A CHYNLLUNIO	Cymeradwyo Cynllun Tymor Canolig Integredig yr Ymddiriedolaeth, gan gynnwys y Cynllun Ariannol Tymor Canolig cytbwys.
16	LLAWN	STRATEGAETH A CHYNLLUNIO	Cymeradwyo cyllideb a fframwaith ariannol yr Ymddiriedolaeth (gan gynnwys dosbarthiad cyffredinol a gwariant heb ei gyllidebu)
17	LLAWN	TREFNIADAU GWEITHREDOL	Cymeradwyo fframwaith a strategaeth yr Ymddiriedolaeth ar gyfer rheoli perfformiad.
18	LLAWN	STRATEGAETH A CHYNLLUNIO	Cymeradwyo fframwaith a strategaeth yr Ymddiriedolaeth ar gyfer rheoli risg a sicrwydd.
19	LLAWN	TREFNIADAU GWEITHREDOL	Cadarnhau polisiau ar gyfer ymdrin â chodi pryderon, cwynion a digwyddiadau yn unol â'r broses Gweithio i Wella a gofynion iechyd a diogelwch.
20	LLAWN	TREFNIADAU GWEITHREDOL	Cytuno ar y trefniadau ar gyfer sicrhau bod safonau llywodraethu a pherfformiad yn cael eu mabwysiadu (gan gynnwys ansawdd a diogelwch gofal iechyd a phrofiad y claf) i'w bodloni gan yr Ymddiriedolaeth, gan gynnwys safonau/gofynion a bennir gan Lywodraeth Cymru, rheoleiddwyr, cyrff proffesiynol/eraill e.e. y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn Iechyd a Gofal (NICE)

21	LLAWN	STRATEGAETH A CHYNLLUNIO	Cymeradwyo strategaethau ymgysylltu a chyd-gynhyrchu cleifion, y cyhoedd, staff, partneriaethau a rhanddeiliaid yr Ymddiriedolaeth.
22	LLAWN	TREFNIADAU GWEITHREDOL	Cymeradwyo cyflwyno neu derfynu unrhyw weithgarwch neu weithrediad arwyddocaol. Ystyrir bod unrhyw weithgarwch neu weithrediad yn arwyddocaol os yw'r Bwrdd yn penderfynu hynny ar sail ei gyfraniad/effaith ar gyflawni nodau, amcanion a blaenoriaethau'r Ymddiriedolaeth.
23	Pwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth a Thelerau Gwasanaeth Ar gyfer y Prif Weithredwr - Pwyllgor i gynnwys Cadeirydd ac Aelodau nad ydynt yn Swyddogion. Ar gyfer pob Swyddog arall, Aelodau fel uchod gan gynnwys y Prif Weithredwr.	STRWYTHUR Y SEFYDLIAD A STAFFIO	Penodi'r Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwyr Gweithredol (swyddogion sy'n aelodau o'r Bwrdd)

24	Pwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth a Thelerau Gwasanaeth	STRWYTHUR Y SEFYDLIAD A STAFFIO	Cymeradwyo penodi, arfarnu, disgyblu a diswyddo unrhyw benodiadau eraill ar lefel y Bwrdd ac uwch weithwyr eraill (gan gynnwys rhai mewn cyrff a letyir), yn unol â Chyfarwyddiadau Gweinidogol e.e. Ysgrifennydd y Bwrdd
25	Pwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth a Thelerau Gwasanaeth	STRWYTHUR Y SEFYDLIAD A STAFFIO	Terfynu penodiad swyddog aelodau a'u hatal dros dro yn unol â darpariaethau'r Rheoliadau
26	Pwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth a Thelerau Gwasanaeth	STRWYTHUR Y SEFYDLIAD A STAFFIO	Ystyried arfarnu swyddogion sy'n aelodau o'r Bwrdd (y Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwyr)
27	Pwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth a Thelerau Gwasanaeth	STRWYTHUR Y SEFYDLIAD A STAFFIO	Ystyried a chymeradwyo diswyddiadau, setliadau a Cheisiadau am Ryddhau Cynnar, yn amodol ar gytundeb Llywodraeth Cymru yn ôl yr angen.
28	LLAWN	STRWYTHUR Y SEFYDLIAD A STAFFIO	Cymeradwyo, [trefnu] adolygiad, a diwygio polisiâu corfforaethol a strwythur y sefydliad ar lefel uchaf yr Ymddiriedolaeth
29	LLAWN	STRWYTHUR Y SEFYDLIAD A STAFFIO	Penodi, [trefnu] adolygiad, diwygio a chael gwared â Phwyllgorau'r Ymddiriedolaeth sy'n uniongyrchol atebol i'r Bwrdd
30	LLAWN	STRWYTHUR Y SEFYDLIAD A	Penodi, arfogi, adolygu a (lle y bo'n briodol) diswyddo'r Cadeirydd ac aelodau unrhyw Bwyllgor neu Grŵp a sefydlwyd gan y Bwrdd

		STAFFIO	
31	LLAWN	STRWYTHUR Y SEFYDLIAD A STAFFIO	Penodi, arfogi, adolygu a (lle y bo'n briodol) diswyddo unigolion a benodir i gynrychioli'r Bwrdd ar gyrff a grwpiau allanol
32	LLAWN	STRWYTHUR Y SEFYDLIAD A STAFFIO	Cymeradwyo'r rheolau sefydlog a chylch gorchwyl a threfniadau adrodd yr holl Bwyllgorau a grwpiau a sefydlwyd gan y Bwrdd
33	Y Pwyllgor Archwilio	TREFNIADAU GWEITHREDOL	Cymeradwyo'r trefniadau sy'n ymwneud â chyflawni cyfrifoldeb yr Ymddiriedolaeth fel derbynnydd nwyddau ar eiddo cleifion
34	LLAWN - ac eithrio pan fo Pennod 6 yn nodi ei bod yn briodol dirprwyo i bwyllgor, Prif Weithredwr neu Swyddogion	TREFNIADAU GWEITHREDOL	Cymeradwyo taliadau iawndal unigol yn unol â darpariaethau Atodiad 4, Pennod 6 Llawlyfr Cyfrifon Llywodraeth Cymru.
35	LLAWN - ac eithrio pan fo Pennod 6 yn nodi ei bod yn briodol dirprwyo i bwyllgor, Prif Weithredwr neu Swyddogion	TREFNIADAU GWEITHREDOL	Cymeradwyo achosion unigol ar gyfer dileu colledion neu wneud taliadau arbennig uwchlaw'r terfynau a ddirprwywyd i'r Prif Weithredwr a swyddogion

36	LLAWN	TREFNIADAU GWEITHREDOL	Cymeradwyo cynigion ar gyfer gweithredu ar ymgyfreitha ar ran yr Ymddiriedolaeth
37	LLAWN	STRWYTHUR Y SEFYDLIAD A STAFFIO	Cymeradwyo'r trefniadau sy'n ymwneud â chyflawni cyfrifoldebau'r Ymddiriedolaeth fel ymddiriedolwr corfforaethol cronfeydd a ddelir ar gyfer ymddiriedolaethau yn unol â darpariaeth Paragraff 20 y Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog.
38	LLAWN	STRATEGAETH A CHYNLLUNIO	Cymeradwyo contractau unigol (ac eithrio contractau'r GIG) uwchlaw'r terfyn a ddirprwyd i'r Prif Weithredwr a nodir yn y Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog
39	LLAWN	PERFFORMIAD A SICRWYDD	Cymeradwyo trefniadau archwilio a sicrwydd yr Ymddiriedolaeth
40	LLAWN	PERFFORMIAD A SICRWYDD	Derbyn adroddiadau gan Weithrediaeth yr Ymddiriedolaeth ar gynnydd a pherfformiad wrth gyflawni nodau, amcanion a blaenoriaethau strategol yr Ymddiriedolaeth a chymeradwyo'r camau gweithredu sy'n ofynnol, gan gynnwys cynlluniau gwella, fel y bo'n briodol.
41	LLAWN	PERFFORMIAD A SICRWYDD	Derbyn adroddiadau gan bwyllgorau, grwpiau a ffynonellau mewnol eraill yr Ymddiriedolaeth ar berfformiad yr Ymddiriedolaeth a chymeradwyo'r camau gweithredu sy'n ofynnol, gan gynnwys cynlluniau gwella, fel y bo'n briodol.
42	LLAWN	PERFFORMIAD A SICRWYDD	Derbyn adroddiadau ar berfformiad yr Ymddiriedolaeth a gynhyrchwyd gan reoleiddwyr ac arolygwyr allanol (gan gynnwys e.e. Archwilio Cymru ac ati) sy'n codi materion neu bryderon sylweddol sy'n effeithio ar allu'r Ymddiriedolaeth i gyflawni ei nodau a'i amcanion a chymeradwyo'r camau gweithredu sy'n ofynnol, gan gynnwys cynlluniau gwella, gan ystyried cyngor Pwyllgorau'r Bwrdd (fel y bo'n briodol)
43	LLAWN	PERFFORMIAD A SICRWYDD	Derbyn barn flynyddol Prif Archwilydd Mewnol yr Ymddiriedolaeth a chymeradwyo'r camau gweithredu sy'n ofynnol, gan gynnwys cynlluniau gwella

44	LLAWN	PERFFORMIAD A SICRWYDD	Derbyn yr adroddiad rheoli blynyddol gan Archwilydd Cyffredinol Cymru a chymeradwyo'r camau gweithredu sy'n ofynnol, gan gynnwys cynlluniau gwella
45	LLAWN	PERFFORMIAD A SICRWYDD	Derbyn sicrwydd ynghylch perfformiad yr Ymddiriedolaeth yn erbyn <i>Safonau Iechyd a Gofal</i> Cymru a'r trefniadau ar gyfer cymeradwyo'r camau gweithredu sy'n ofynnol, gan gynnwys cynlluniau gwella.
46	LLAWN	ADRODD	Cymeradwyo Trefniadau Adrodd yr Ymddiriedolaeth, gan gynnwys adroddiadau ar weithgarwch a pherfformiad ar gyfer dinasyddion, partneriaid a rhanddeiliaid ac yn genedlaethol i Lywodraeth Cymru lle y bo angen.
47	LLAWN	ADRODD	Derbyn, cymeradwyo a sicrhau cyhoeddi adroddiadau'r Ymddiriedolaeth, gan gynnwys ei Adroddiad Blynyddol a'i gyfrifon ariannol blynyddol yn unol â chyfarwyddiadau a chanllawiau a gyhoeddwyd.

CYMERADWYO

DIRPRWYO PWERAU I BWYLLGORAU AC ERAILL⁴

Mae Rheol Sefydlog 2 yn darparu y caiff y Bwrdd ddirprwyo pwerau i Bwyllgorau ac eraill. Wrth wneud hynny, mae'r Bwrdd wedi penderfynu'n ffurfiol:

- cyfansoddiad, cylch gorchwyl a gofynion adrodd mewn perthynas ag unrhyw Bwyllgorau o'r fath; a'r
- trefniadau llywodraethu, y telerau ac amodau a'r gofynion adrodd mewn perthynas ag unrhyw ddirprwyo i eraill, yn unol ag unrhyw ofynion rheoleiddio ac unrhyw gyfarwyddiadau a osodir gan Weinidogion Cymru.

Mae'r Bwrdd wedi dirprwyo ystod o'i bwerau i'r Pwyllgorau a ganlyn:

- Y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol
- Y Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella
- Y Pwyllgor Gwybodaeth, Ymchwil a Hysbysrwydd
- Pwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth ac Amodau Gwasanaeth
- Cyfarfodydd yr Is-grŵp Parodrwydd ar gyfer Ymchwiliad Cyhoeddus i COVID-19 y DU

Mae cwmpas y pwerau a ddirprwywyd, ynghyd â'r gofynion a bennwyd gan y Bwrdd mewn perthynas ag arfer y pwerau hynny fel y'u nodir yn i) Cylch Gorchwyl y Pwyllgor, a ii) trefniadau ffurfiol ar gyfer dirprwyo pwerau i eraill. Gyda'i gilydd, mae'r dogfennau hyn yn ffurfio Cynllun Dirprwyo i Bwyllgorau'r Ymddiriedolaeth.

⁴Fel y'i diffinnir yn y Rheolau Sefydlog

CYNLLUN DIRPRWYO I GYFARWYDDWYR GWEITHREDOL, CYFARWYDDWYR A SWYDDOGION ERAILL

Mae Rheolau Sefydlog a Chyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog yr Ymddiriedolaeth yn nodi rhai cyfrifoldebau allweddol ar gyfer y Prif Weithredwr, y Cyfarwyddwr Cyllid a swyddogion eraill. Mae Swydd-ddisgrifiad y Prif Weithredwr, ynghyd â'r Memorandwm Swyddog Atebol yn nodi eu cyfrifoldebau penodol, ac mae'r swydd-ddisgrifiadau unigol a bennwyd ar gyfer swyddi ar lefel Cyfarwyddwr Gweithredol hefyd yn diffinio'n fanwl y cyfrifoldebau penodol a neilltuwyd i'r deiliaid swydd hynny. Y dogfennau hyn sydd wedi'u nodi yn **y Cynllun Dirprwyo i Swyddogion**, Atodiad A i Atodlen 1. Yr Atodiad hwn, ynghyd â'r dirprwyaethau ariannol cysylltiedig a nodir yn y cyfarwyddiadau ariannol sefydlog sy'n ffurfio sail Cynllun Dirprwyo i Swyddogion yr Ymddiriedolaeth.

Mae'r cynllun hwn ond yn ymwneud â materion a ddirprwyir gan y Bwrdd i'r Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwyr Gweithredol, ynghyd â rhai materion penodol eraill y cyfeirir atynt yn y Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog.

Mae pob Cyfarwyddwr Gweithredol yn gyfrifol am ddirprwyo o fewn ei adran. Dylent gynhyrchu cynllun dirprwyo ar gyfer materion o fewn eu hadran, a ddylai hefyd nodi sut y dirprwyir cyllideb a gweithdrefnau adrannol ar gyfer cymeradwyo gwariant.

Atodlen 2

CANLLAWIAU, CYFARWYDDIADAU A DOGFENNAU ALLWEDDOL, CYSYLLTIEDIG ERAILL

Mae'r Atodlen hon yn ffurfio rhan o'r Atodlen hon, a bydd yn effeithiol fel
pe bai wedi'i hymgorffori ynddo
Rheolau Sefydlog Ymddiriedolaethau'r GIG

Fframwaith ymddiriedolaeth

Mae fframwaith llywodraethu ac atebolrwydd yr Ymddiriedolaeth yn cynnwys y
Rheolau Sefydlog hyn, ac yn ymgorffori rhestrau o Bwerau a gadwyd yn ôl ar
gyfer y Bwrdd a Dirprwyo i eraill, ynghyd â'r dogfennau canlynol a gytunwyd gan
y Bwrdd:

- [Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog](#)
- *Fframwaith Gwerthoedd a Safonau Ymddygiad (Wedi'i gynnwys yn
y Polisi Safonau Ymddygiad)*
- [Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd](#)
- *Dogfennau polisi allweddol*

Rhaid darllen y dogfennau hyn ar y cyd â'r Rheolau Sefydlog a byddant yn cael yr
un effaith â phe bai'r manylion ynddynt yn cael eu hymgorffori o fewn y Rheolau
Sefydlog eu hunain.

Gellir cyrchu'r dogfennau hyn drwy wefan Iechyd Cyhoeddus Cymru a/neu wefan
Llywodraethu GIG Cymru

Fframwaith GIG Cymru

Cyhoeddir manylion llawn, cyfredol y canllawiau, y cyfarwyddiadau a'r dogfennau
eraill sydd, gyda'i gilydd, yn ffurfio'r fframwaith llywodraethu, atebolrwydd a
sicrwydd ar gyfer y GIG yng Nghymru ar e-Lawlyfr Llywodraethu GIG Cymru y
gellir ei gyrchu yn [https://pcgc.gig.cymru/rhaglenni-cymru-gyfan/e-lawlyfr-
llywodraethu/](https://pcgc.gig.cymru/rhaglenni-cymru-gyfan/e-lawlyfr-llywodraethu/).

Mae cyfarwyddiadau neu ganllawiau ar agweddau penodol ar fusnes yr
Ymddiriedolaeth hefyd yn cael eu cyhoeddi'n electronig, fel arfer o dan
Gylchlythyr Iechyd Cymru.

Atodlen 2.1

**CYFARWYDDIADAU ARIANNOL SEFYDLOG
ENGHREIFFTIOL AR GYFER YMDDIRIEDOLAETHAU'R
GIG**

CYMERADWYO

Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog Ymddiriedolaethau'r

GIG Mae'r Atodlen hon yn rhan o Reolau Sefydlog Ymddiriedolaeth y GIG, a bydd yn effeithiol fel pe bae yn rhan ohonynt **Atodlen 3 TREFNIADAU PWYLLGORAU'R BWRDD**

Mae'r Atodlen hon yn ffurfio rhan o'r Atodlen hon, a bydd yn effeithiol fel pe bai wedi'i hymgorffori ynddo
Rheolau Sefydlog Ymddiriedolaethau'r GIG

- [Cylch Gorchwyl a Threfniadau Gweithredu Safonol](#)
- [Y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol](#)
- [Y Pwyllgor Gwybodaeth, Ymchwil a Hysbysrwydd](#)
- [Pobl a Datblygu Sefydliadol](#)
- [Pwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth a Thelerau Gwasanaeth](#)
- [Y Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella](#)
- [Cyfarfodydd yr Is-grŵp Parodrwydd ar gyfer Ymchwiliad Cyhoeddus i COVID-19 y DU](#)

ATODLEN 4

GRWPIAU CYNGHORI

Cylch Gorchwyl a Threfniadau Gweithredu

Mae'r Atodlen hon yn rhan o Reolau Sefydlog Ymddiriedolaeth y GIG, a bydd yn effeithiol fel pe bae yn rhan ohonynt

CYMERADWYBODAETH

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Atodlen 4 – Atodiad 1 Fforwm Partneriaeth Lleol Cylch Gorchwyl

[Cylch Gorchwyl y Fforwm Partneriaeth Lleol](#)

CYMERADWNYC